

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas

Jane Vaarik

**LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE
RAKENDAMINE ÕPPETÖÖS JA IGAPÄEVATEGEVUSTES
LASTEGA HARJUMAA LASTEAEDADE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Küllike Šapovalov

Narva 2024

KINNITUS

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandus allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Jane Vaarik

19.05.2024

LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS

Mina, Jane Vaarik,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaegade näitel“, mille juhendaja on Küllike Šapovalov.

Reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Jane Vaarik

19.05.2024

SUMMARY

This bachelor's thesis is titled "Implementing the Music Activities of Kindergarten Teachers in Teaching and Daily Activities with Children in the Example of Kindergartens in Harjumaa".

The national preschool curriculum emphasizes the importance of music and its ability to shape creativity, cultural understanding, and values in children. In Estonian kindergartens, musical instruction is the primary responsibility of the children's music teachers. However, limitations on schedules and time available for music activities hinders the cultivation of the child's interest in music and its subsequent positive impact on their development. Kindergarten teachers' confidence to implement music activities in teaching children.

The aim of this bachelor's thesis is to elucidate the practical use of music activities by kindergarten teachers and their integration into the daily instructional curriculum. Additionally, the objective is to investigate the types of music activities utilized by kindergarten teachers, how they assess their musical skills and preparation, and what obstacles they encounter in implementing music activities in teaching.

The study was carried out among a group of kindergarten teachers in Harjumaa utilizing a qualitative method of investigation. A questionnaire was chosen as a research tool.

The research explored the implementation of music activities, in both educational and everyday instruction in Harju County kindergartens, as well as the musical skills and previous exposure to music among kindergarten teachers. The results revealed that kindergarten teachers utilize various music activities in their educational and daily instruction. Most teachers allowed children to freestyle dance to musical accompaniment and listen to recorded songs, to which they could sing along. Teachers emphasized the importance of music activities in educational work with children. Yet numerous kindergarten teachers felt they lacked sufficient musical competence to implement music activities into their educational work with children. While some teachers have gained musical knowledge and experience through university studies or participation in music-related training sessions, the research results highlighted the need for more music-related training and resources. The results showed that kindergarten teachers' professional studies, practical experience, music-related training, and musical knowledge support them in integrating music activities with other educational activities.

Furthermore, this study revealed that most kindergarten teachers feel musically inclined and enjoy music.

Teachers highlighted the need for ideas and knowledge on how to further integrate music into educational activities and expressed a desire for training in using folk songs, dances, and rhythm games. Moreover, better collaboration and guidance from kindergarten music teachers was desired. It became evident that supporting kindergarten teachers, by providing them with resources and training to enhance their skills and confidence, is crucial for the integration of music activities into the daily instructional curriculum and their subsequent lasting positive impact on child development.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. MUUSIKA MÕJUST LAPSE ARENGULE.....	10
1.1. Muusika laste arengu toetajana	10
1.2. Muusika laste igapäevategevustes	11
1.3. Muusikategevused lastega õppetöös.....	13
1.3.1. Laulmine.....	15
1.3.2. Muusika kuulamine	17
1.3.3. Muusikalis-rütmiline liikumine	18
1.3.4. Pillimäng.....	19
1.4. Lasteaiaõpetajate teadmised ja oskused muusikategevuste läbiviimiseks	20
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	24
2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused	24
2.2. Andmekogumise meetodika ja kirjeldus	24
2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus	25
2.4. Uurimistöö valim.....	26
3. UURIMISTULEMUSED LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE RAKENDAMISEST	28
3.1. Muusikategevused, mida lasteaiaõpetajad rakendavad õppetöös.....	28
3.2. Lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus muusikategevuste läbiviimiseks...	35
3.3. Lasteaiaõpetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamiseks	37
3.4. Arutelu	40
KOKKUVÕTE	44
KASUTATUD KIRJANDUS	47
Lisa. Küsimustik.....	51

SISSEJUHATUS

Eestis on muusikaõpetajaid koolitatud juba üle saja aasta, mis on oluline suunaja muusikaõpetuse stabiilseks arenguks (Lassmann, 2014). Lasteaegades on muusikategevuste läbiviimise kandev roll jäänud lasteaia muusikaõpetajate kanda. Kiilu on oma lõputöös (2010) välja toonud, et Eesti lasteaia muusikahariduses on sajandi jooksul kujunenud selge kontseptsioon ja on tänapäeva trendidest lähtuvalt täiendatud ning edasi arenenud. Selle kujundamisel on olnud otsustav roll professionaalse ettevalmistusega lasteaia muusikaõpetajatel. Lasteaia muusikaõpetus on Eesti haridussüsteemis kindlalt positioneeritud alushariduse osana. Kuid aktiivne päevakava, kiire tempo ning lühikene tegevuste aeg on liigselt piiratud muusikategevusteks nii, et laps saaks kogeda muusika kõiki valdkondi ja tegevusi, millel on mitmeid olulisi mõjusid lapse arengule.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (RT I, 23,152, 2008) on muusikavaldkonnas õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimiva tegevusena välja toodud, et lapsel kujundatakse ja arendatakse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid. Arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele. Muusikat kasutatakse lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu keel ja kõne, kunst, matemaatika jne. Muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul.

Õppekavas kirjeldatavat on ainult lasteaia muusikaõpetajal nii vähese ajaga väga keeruline lapsele edasi anda. Olulise muusikalise panuse saaksid anda ka lasteaiaõpetajad. Lasteaiaõpetajad, kui ka muusikaõpetajad peavad järgima koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava, et lapsed omandaksid kõikides sätestatud valdkondades ainepädevused (2008). Zagrebis koolieelse lasteasutuse õpetaja eriala tudengite seas läbi viidud uuringust selgus, et hoolimata uuringus osalejate kõrgest enesehinnangust põhiliste muusikapädevuste, muusikaõpetuse metoodika ja loova muusikalise tegevuse osas näitas, et nende praktilised oskused vajaksid arendamist. Oluline on sealjuures õpetaja teadlikkus professionaalsest arengust ja pidevast enesetäiendamisest. Õpetajate muusikategevuste praktikas rakendamine õppetegevustes on praegu madal ja selle osakaalu tuleks tõsta. Kõrge teadlikkus muusikaalaste tegevuste olulisusest ja nende kasutamise julgustamine ning toetamine moodustab aluse tegevustele kaasaegses hariduspraktikas. Lisaks julgustab see õpetajaid omandama ja edasi arendama oma muusikapädevusi (Bačlija Sušić, 2018). Töötades ise lasteaias olen märganud, et õpetajad kasutavad muusikategevusi õppetöös väga vähe ja

nende muusikaline ettevalmistus ja valmisolek seda teha ei ole piisav. Riin Pärna bakalaureuse tööst „Lasteaiaõpetajate valmidus kasutada muusikategevusi õppetegevustes Jõgevamaa maapiirkondade näitel“ (2023) selgus, et Jõgevamaa maapiirkonna lasteaiaõpetajad ei tunne ennast kuigi pädevana, et kasutada muusikategevusi lastega õppetöös. Antud teema on oluline, kuna autorile teadaolevalt on Eesti kontekstis uuritud, mida arvavad lasteaiaõpetajad muusikaliste tegevuste kasutamisest igapäevases planeeritud õppe- ja kasvatustöös, kuid ei ole uuritud, kui palju ja milliseid muusikategevusi tegelikult lasteaiaõpetajad õppe- ja igapäevategevustes kasutavad.

Bakalaureusetöö „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaedade näitel“ eesmärk on analüüsida ja hinnata lasteaia lasteaiaõpetajate muusikategevuste praktilist kasutamist muusikategevuste integreerimisel õppe- ja igapäevategevustesse. Lisaks on eesmärgiks uurida, milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad kasutavad, kuidas nad hindavad oma muusikalisi oskusi ja ettevalmistust ning milliseid takistusi nad kogevad muusikategevuste rakendamisel õppetöös.

Töö eesmärgi saavutamiseks otsitakse vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

1. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega?
2. Milline on lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus?
3. Millised on lasteaiaõpetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamisel õppetöös ja igapäevategevustes?

Populatsiooni moodustavad Harjumaa lasteaedade lasteaiaõpetajad. Uurimustöös on kasutatud kvantitatiivset uurimisviisi. Kvantitatiivsed andmed annavad suure valimi korral olulist statistilist informatsiooni lasteaiaõpetajate poolt alushariduse muusikakasvatuse lastele edasi andmise kohta. Uurimisinstrumendiks on valitud valik- ja vabavastustega küsimustik, mis annab lasteaiaõpetajatele võimaluse anda märku, milliseid muusikategevusi kasutatakse õppetöös. Milline on lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus muusikategevuste kasutamiseks ning milliseid arendustegevusi vajaksid lasteaiaõpetajad lisaks muusikategevuste kasutamiseks õppetöös ja igapäevategevustes.

Bakalaureusetöö koosneb kolmest osast- teoreetilised lähtekohad, uurimistöö metoodika ja uurimustöö tulemused. Töö esimeses osas on välja toodud muusika laste arengu toetajana, muusikaliste tegevuste olulisus lapse arengus, muusikategevused igapäevategevustes ja

õppetöös ning lasteaiaõpetajate ettevalmistus muusikategevuste läbiviimiseks. Teine peatükk annab ülevaate uurimistöö metoodikast, valimist, uurimisprotseduurist ning andmete analüüsist. Töö kolmandas osas on esitatud uurimistulemused, nende analüüs ja järeldused uurimistulemuste kohta.

Uurimistöös on kasutatud 48 allikat, neist 10 on võõrkeelsed. Peamiselt on töös välja toodud ja toetatud Pulleritsi, Muldmaa ja Kiilu materjalidele. Välisautoritest on töös kasutatud varasemaid uurimusi ja Sarrazini ja Denaci teoreetilist materjali.

1. MUUSIKA MÕJUST LAPSE ARENGULE

Selles peatükis tuuakse välja muusika mõju lapse arengule, muusikategevuste olulisus koolieelses lasteasutuses õppe- ja igapäevategevustes ja lasteaiaõpetajate teadmised ja oskused muusikategevuste läbiviimiseks.

1.1. Muusika laste arengu toetajana

Muusika olulisusele on pööratud paljude filosoofide poolt tähelepanu. Kreeka filosoofiast saab alguse arvamus, et muusika mõjutab inimest ja toob inimeses esile emotsionaalsuse (Muldma, 2005). Muusika kuulub inimkonna põhiväärtuste hulka, mis on olnud ja on ka edaspidi ühiskonna säilitamises ja arengus oluline osa (Muldma, 2010, lk 76). Enamik inimesi usub, et muusikal on nende elus oluline roll. Muusika roll on aga viimastel aastatel drastiliselt muutunud. Tuhandeid aastaid oli muusika kogemiseks ainus viis seda ise luua. Koolitatud muusikud ja amatöörid tegid muusikat, mis täitis mitmesuguseid funktsioone osana religioosetest rituaalidest, tööst, jutuvestmisest, sotsiaalsest suhtlusest ning ka meelelahutusest (Sarrazin, 2016, lk 20). Eesti keele seletavas sõnaraamatus on defineeritud muusikat kui kunstiliiki, mille kunstilisi kujundeid luuakse ning tajutakse helidena (Eesti Keele Instituut, 2009). Muusika kannab endas suurt osa sellest, mis meid inimestena identifitseerib ning muusika ülesanne on tekitada laiaulatuslikku esteetilist elamust ning kujundada selle kaudu loovat, sallivat ja motiveeritud inimest. Ühelt poolt on muusika vahend, mille abil kujundatakse isiksus tasakaalukaks, eetiliseks ja empaatiliseks inimeseks, kes suudab kasutada muusikaõpetuse käigus välja kujunenud meeli, omandada esteetilisi kogemusi ja langetada moraalseid otsuseid. Teisalt on muusika kui eesmärk, teooria, ajalugu, mille kaudu saab kättesaadavaks tohutul hulgal informatsiooni ja võimalus leida oma koht rahvusvahelises kultuuriruumis (Kiilu, 2010, lk 1). Ajus on palju piirkondi, mis töötlevad muusikat. Kuulmiskorteksis on piirkonnad, mis töötlevad heli kõrgust, samas kui muud aju piirkonnad ühendavad bioloogia ja kultuuri, et stimuleerida limbilist süsteemi muusikale emotsionaalselt reageerima (Sarrazin, 2016, lk 146). Loode hakkab helilaineid tajuma viimasel kolmel kuul enne sündi, tundes need ära oma juba toimiva sensoorse taju abil ning vahel kogedes neid vibratsioonina kogu kehaga ning reageerides neile motoorselt. See kaasasündinud või füüsiline potentsiaal on võimeline heli tajuma juba varajases eas. Muusikakeskkond, milles laps viibib, loob lapsel muusikalised eeldused. Need võivad lapsel

avalduka väga varajases eas (Pullerits, 2005, lk 213). Neuroteadlased ütlevad, et lapsed mäletavad seda, mida nad emakas kuulevad. Lapsed mäletavad ema häält ja isegi meloodiaid (Sarrazin, 2016, lk 14). Juba looteeas puutub laps kokku muusikaga, kus laps on osa emaihu muusikast- südamerütmist, hingamissagedusest, ema hääleintonatsioonidest. Kuigi sünnieelsed kogemused on pisut teistsugused kui hilisem kuulmine, saavad just sealt alguse kokkupuuted muusika algelementidega, milleks on rütm, heli, tämbrid ja dünaamika. Seetõttu võib öelda, et muusika on omal moel igale inimesele sünnipäraselt omane. Edasine suhe aga sõltub paljuski igäihe isiklikust muusikakasvatusega kokkupuutest ja kogemusest (Pullerits, 2017, lk 265). Esimese muusikalise kogemuse saab laps keelest, mille kaudu ema lapsega suhtleb. Lapse kiigutamine ja äiutamine on olnud parimaks võimaluseks puutuda lapsel kokku muusikaga. Seda soodustab inimese lähedus, hellus, soojus, südame tused, mis on vundamendiks lapse kindlustundele (Vikat, 1999, lk 39). Kõikide laste muusikalised võimed on arendatavad ja muusikaga tegelemine aitab positiivselt kaasa laste matemaatiliste, lingvistiliste ja kinesteetiliste võimete arenemisele (Sepp, 2014). Musikaalsuse arengu keskseks tingimuseks on sensoorne taju ja sensomotoorsed oskused. See on aluseks kujutlusvõime, rääkimise ja laulmise, ideede ning üldise tunnetuse ja mõtlemise arengule. Selles mõttes on iga inimene „keeleliselt“ ja „muusikaliselt“ andekas (Stadler Elmer, 2015, lk 73).

1.2. Muusika laste igapäevategevustes

Muusika positiivne mõju on eriti oluline eelkoolieas ja algkoolis, kus julgustatakse lapse loovust, õpetatakse muusika põhielemente ning toetatakse võimekuse arengut muusikateoste mõistmiseks ja hindamiseks. Muusikaline võimekus areneb lapsel pidevalt ja pole staatiline. Laste reaktsioonid muusikale ja nende muusikalised võimed võivad erineda ning neid mõjutavad nii päritavad omadused kui ka keskkonna mõjud, luues aluse nende võimete arenguks (Pullerits, 2017, lk 278). Lapsed vajavad mitmeid stimulatsioone ning seetõttu on vajalik tegevuste suunamisel kasutada erinevaid meetodeid ja vaheldusrikkust. Laste võimet täiustada ja kogemusi säilitada aitab kaasa muusikaõpetaja ja lasteaiatõpetaja koostöö. Muusika kaasamiseks igapäevategevustesse leiab õpetaja tuge teadmistest lapse kõne- ja mänguuskuste kujunemise etappidest (Pullerits, 2010, lk 53).

Muusika integreerimine peab toimuma õigesti, siis muudab see nii muusika kui ka teema tervikuks. Muusika lõimimine võib-olla maagiline, innustades õppimist ja süüdates igas lapses sädeme (Sarrazin, 2016). Ise välja mõeldes ja kasutades nt riietumisel või sööma

hakkamisel saateks motiivilisi mudellaule, saabki igapäevategemistest igapäevamäng. Saab laulda sellest, mida teeme. Kui alguses laulab täiskasvanu tegevuste saateks, siis hiljem hakkab laps kaasa laulma ning lõpuks ka iseseivalt laulma ja ise laule välja mõtlema (Pullerits, 2009, lk 89). Õpetamise seisukohalt aitavad muusikakogemused õpetajatel avastada oma õpilaste entusiasmi uue meediumi kaudu. Need aitavad kaasa positiivsete ja huvitavate tundide loomisele, mis kaasavad täielikult õpilast (Sarrazin, 2016). Muusika toimib kõige paremini, kui see on rühma igapäevaelu osa. Paljude tegevuste puhul on edu võti "vähehaaval ja tihti". Laste loomulik entusiasm muusika vastu teeb selle hindamatuks. Laul või kuulamine võivad olla elava või rahustava alternatiivina loole. Lihtsalt helide nautimine, muusikaline mäng või äsja loodud kompositsioon võivad tõsta terve rühma meeleolu. Muusika lasteaias võib anda panuse elukvaliteeti samamoodi nagu väljaspool seda (Young, S, Glover, J, 1998, lk 9). Õpilase jaoks muusika mitte ainult ei tugevda emotsionaalset ja kognitiivset arengut, vaid võimaldab ka uut väljundit väljendamiseks ning õppimiseks, kuulamise ja heli loomise kaudu. Muusika pakub platvormi, mille kaudu õpetajad saavad puudutada lapse loovust ja inimlikkust, õpetades samal ajal sisu. Muusika annab õpilastele võimaluse väljendada ja uurida materjali meediumis, millele neil muidu poleks juurdepääsu (Sarrazin, 2016). Lapsed liiguvad kergesti komponeerimise, esitamise, liikumise, kuulamise ja hindamise tegevuste vahel. Muusikaliste oskuste, teadmiste ja arusaamise areng ületab samuti neid piire ja õppetöö planeerimisel tuleks seda arvesse võtta. Muusikalised tegevused peaksid olema lõimitud, kui see on vähegi võimalik (Young, S, Glover, J, 1998, lk 10).

Muusika lisamine on kasulik nii õpetajale kui ka õpilasele, tugevdades nende vahelist sidet läbi vastastikku rahuldava esteetilise kogemuse. Õpetamine ja õppimine toimuvad muusikavormide ja mitmete erinevate õppeainete vahel (Sarrazin, 2016, lk 259). Denaci (2008) poolt läbiviidud uuringust „Lasteaiaõpetajate ja laste huvi muusikategevuste vastu ning nende mõju laste suhtumisele muusikasse“ selgus, et lasteaiaõpetajad näitasid suurimat huvi laulude laulmise, pillide mängimise ja muusika kuulamise vastu. Lapsed eelistasid lasteaias liikuda muusika järgi, laulda laule ja mängida pillidel. Kodus eelistasid lapsed kõige rohkem muusikat kuulata, laulda laule ja muusika helide järgi liikuda. Laste huvi muusika vastu sõltub õpetajate huvist muusikategevuste vastu, muusikategevuste ja muusikasisu valikust ning kogemusest pere muusikakeskkonnas. Lasteaiaõpetajad peaksid süstemaatiliselt jälgima ja arendama laste huvi muusikategevuste vastu ning pakkuma neile mitmekesiseid ja kvaliteetseid muusikalisi kogemusi. Muusika kuulamine ja loomine

vajavad erilist tähelepanu, kuna need on vähem populaarsed tegevused laste seas (Denac, 2008, lk 439-444).

1.3. Muusikategevused lastega õppetöös

Muusikaliste tegevuste mõjul areneb lapse kuulmine, tähelepanuvõime, keskendumisoskus, loovus, mälu ja enda „mina“ tunnetamine (Kumpas, 2006, lk 6). Vaid aktiivse musitseerimise käigus saab toimuda muusikaline areng (Kiilu, 2005). Soodsas muusikalises keskkonnas kujuneb lapse teadvuses funktsionaalne tähendus muusikalistele motiividele ja lihtsatele meloodiatele, et valmistada ette laulmisvõime tekkimist. Optimaalse arengu tagamiseks on oluline musitseerida, toetudes lapse arengutasemele ja õppides uusi kõlamudeleid (Päts, 2010, lk 22).

Koolieelne muusikakasvatuse pöördab tähelepanu filosoofilisele punktile, kus lapse oskused kujunevad välja korrates ja kogedes toredaid elamusi. Muusika toob esile emotsioone ja tundmusi, mitte ainult mõttetevust. Oluline on õpetajal järgida, et tegevused, mida ta oma töös kasutab, tooksid lapsele rõõmu ning toetaks tema kasvu ja arengut (Pullerits, 2005, lk 222). Kuna muusika- ja keelearendusel on suur omavaheline seos, siis on kasulik teada, millisteks muusikalisteks tegevusteks ja millal on laps neile arenguliselt valmis. Lastelaulud on unikaalselt struktureeritud, et neid oleks lihtne meelde jätta, samal ajal sisaldades põhilist muusikalist ja kultuurilist materjali, keelt ja koode, mida me tunneme ära kõikides oma lauludes. Kuigi arvatakse, et lastelaulud on lihtsad – teksti, struktuuri ja muusika poolest - on neis tegelikult palju rohkem kui esmapilgul paistab (Sarrazin, 2016, lk 15). Muusikategevused on olulised laste emotsionaalseks, intellektuaalseks ja esteetiliseks arenguks. Mida rohkem õppimise elemente kaasata, seda rikkalikum on tund. Mitmeks intelligentsusteks nimetatakse loogilis-matemaatilist, muusikalis-rütmilist, visuaalset-ruumilist, kehalis-kineetilist, intrapersonaalset, verbaalset/keelesüntaktilist, naturalisti ja spirituaalset/eksistentsiaalset intelligentsust. Paljude intellektuaalsete võimete kasutamine või võimalikult paljude kasutamine võimaldab pedagoogidel koostada oma õppetundide plaane, et kaasata õpilasi teiste intelligentside tugevustega ja tutvustada muusikalist intelligentsust omavatele õpilastele võimalust neid võimeid rakendada ka teistes valdkondades. Kõige ilmsemad seosed võivad tekkida muusika ja loogilis-matemaatilise või ruumiliste intellektuaalsete võimete vahel, kuna muusika hõlmab rütmi, loendamist ja töötamist ajakohaga seotud suhetega (Sarrazin, 2016, lk 211).

Õppimine toimub lasteaias mänguliste elementide kaudu. Lapsed laulavad, tantsivad, mängivad rütmipillidel. Läbi mängu areneb laps üldiselt, kehaliselt ja ka muusikaalaselt. Selles eas kujuneb välja helilaadi tajus ja vormitunne, ning laps saab muusikalisi elamusi (Päts, 2010). Muusikaline kasvatus on protsess, mille eesmärk on kujundada lapse oskusi ja teadmisi muusika vallas nii, et neid saaks rakendada erinevates eluolukordades ja õppeainetes. See hõlmab mitmesuguseid tegevusi nagu laulmine, muusika kuulamine, rütmiline liikumine ja pillimäng. Muusikaline kasvatus aitab arendada lapse loovust, kultuurilist aktiivsust ning väärtushoiakuid. Seda rakendatakse muusika- ja rühmatundides, lasteaiapidudel ning see on osa ka laste igapäevaelust (Muldma, 2008, lk 256). Lapsed suudavad hinnata ilu kunstis, muusikas, keeles ja liikumises. Kokkupuude nende kunstivormidega arendab lapse sisemist tuuma, tutvustab uusi võimalusi ning arendab uut toimimis- ja mõistmiseviisi. Selle saavutamiseks ja muusika põhielementide kasutamiseks piisab vaid mõnest minutist. Helivärv, tempo ja dünaamika on nii võimsad, et mõned väikesed kohandused siin ja seal võivad muuta terve rühmaruumi õhkkonda ja õpikeskkonda (Sarrazin, 2016, lk 22).

Esimene muusikainstrument, mis lapsel on olemas, on hääl. See mõjutab ja toetab lapse muusikaalsust. Õpetajal on suur vastutus julgustada lapsi avastama ja tunnetama oma häält, samuti arendada erinevaid häälekasutusviise. Väikelapse hääleaparaat on habras ja õpetaja peab teadlikult õpetama hääle kasutamist, arvestades lapse kasvamist ning närvisüsteemi arengut (Muldma, M & Kiilu, K, 2009). Laulmine on lapse jaoks kõige nauditavam muusikaline tegevus, mis aitab lapsel arendada hääleaparaati ja häälikute artikulatsiooni. Nii õpib laps kasutama oma hääle kõrgust ja tugevust, arendada rütmilist hingamist ning õiget kõnetempot ja kujundada intonatsioonilist väljendusrikkust. Keele-, liikumis-, rütmi- ja laulumängud on olulised suulise väljendusoskuse arendamisel. Lapsed ei väsi lauldes ja mängides sõnade kordamisest ning omandavad seeläbi õige häälduse (Pullerits, 2017, lk 278). Aktiivne muusikaline tegevus vastavalt arengutasemele ja vajadustele on oluline igas vanuses lapse muusikaõppe osa. Muusika muudab keele omandamise elavaks, sundimatuks ja mänguliseks ning tegevused mitmekülsemaks ja lõbusamaks (Aleksandridi jt, 2006, lk 18). Muusika võimendab ka teisi kasvatus- ja arengufaktoreid. Muusikategevused soodustavad õpilastel eneseregulatsiooni ning kohanemisevõimet, loob lapsele soodsad tingimused intellektuaalseks ning sensomotoorseks arenguks. See toetab last erinevatel eluperioodidel ja erinevates keskkondades. Muusikaline keskkond arendab lapsel muusikalist mõtlemist, millel on muusikakasvatuses oluline roll (Päts, 1989). Muusikaline

mõtlemine soodustab emotsionaalset ühtekuuluvustunnet, lihtsustab suhtlemist, üksteise mõistmist, isiklike kontaktide loomist suhtlemiseks, milles õppematerjal omab olulist tähtsust (Muldma, 2005, lk 49). Selleks, et muusikategevused pakuks musitseerimise võimalust kõikidele õpilastele, on vajalik tööprotsessis arvestada muusikalise arengu erisusi. Selleks võib kasutada muusikategevuste diferentseerimist, kus lapsele pakutakse rühmatöös jõukohasust arvestavaid ülesandeid (Kiilu, 2005, lk 27).

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on välja toodud muusika valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgina, et laps tunneb laulmisest ja musitseerimisest rõõmu, suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale. Väljendab ennast loovalt läbi pillimängu, tantsimise ja liikumise. Laps suudab musitseerida nii üksi, kui ka koos rühmaga (RT I, 23,152, 2008). Muusikaliste võimete arenguks on oluline need eesmärgid rakendada tegevustesse. Muusikaliste tegevuste aluseks on kuulmise, tajumise ja matkimise võime ning võime aktiivselt ennast väljendada (Pullerits, 2005; Pullerits, 2017). Eestis on muusikaharidus oluline alates lasteaiast kuni kooli lõpuni, kus lapsed saavad professionaalset muusikaõpetust. Riiklik õppekava tagab muusikaõpetuse olemasolu lasteaedades ning tunnid toimuvad vähemalt kaks korda nädalas (Muldma, M & Kiilu, K, 2009, lk 91). Lapse lasteaiaiga on mänguline periood, kus areneb fantaasia ja luuakse seoseid. Lapsed vajavad mitmekülgset, kuid ka lihtsat mängudes ja harjutustes, et arendada rütmitunnet, muusika kuulamisoskust, kehatunnetust, ning koostöö- ja loovust. Toetava keskkonna loomine aitab tugevdada lapse muusikalisi eeldusi. Juhitud arengu tulemusel kujunevad omadused, mis kokku moodustavad lapse muusikalised võimed, sealhulgas muusikaline kuulmine, rütmitaju, muusikaline mälu ning võime muusikat vastu võtta ja väljendada (Jukk jt, 2020, lk 5).

Hariduskeskkonnas õppides juhendavad lapsi sageli muusika spetsialistid, mis toob kaasa nii positiivseid kui ka negatiivseid tagajärgi. Positiivsest küljest vaadatuna saavad lapsed professionaalset muusika õpetust, samas kui negatiivse poole pealt võivad lasteaiaõpetajad tunda end eraldiseisvate spetsialistidena, mis võib vähendada nende soovi lõimida muusikategevusi õppetöösse (Sarrazin, 2016, lk 19).

1.3.1. Laulmine

Inimhäääl on unikaalne nähtus, mis võimaldab määrata mitmesuguseid inimese omadusi nagu sugu, vanus, rahvus, haridustase, emotsioonid ja suhtumine. Inimese häääl peegeldab tema

hinge ning teadlik hääle kasutamine nii suhtlemisel kui ka muusika esitamisel on ainuomane inimestele, väljendades olulist osa inimkultuurist (Härma, & Sepp, 2014, lk 90). Laulmist peetakse lapse loomulikuks väljendusviisiks ja seetõttu on see muusikahariduses levinumaks tegevuseks (Ekuri, 2008, lk 18). Kõigepealt hakkab laps sõnu matkima ja alles selle järel melodiat (Pullerits, 2005, lk 217). Laululine tegevus on võtmetähtsusega lapse muusika armastuse kujundamisel. See mitte ainult ei võimalda lapsele oma sisemaailma avada, vaid arendab ka laulmisoskust, muusikalisi võimeid ning muusikateadmisi.

Kiilu ja Muldmaa on välja toonud lasteaedadele koostatud kogumikus „Õppe- ja kasvatusgevuste valdkonnad“, et laulude kaudu õpib laps tundma nii oma rahvuskultuuri, kui ka teiste maade muusikalist pärandit. Oluliseks kandjaks ja hoidjaks on olnud lapsed, kelle ühislaul on loonud aluse eesti koorilaulu traditsiooni säilitamisele ja edasiandmisele. Laulmise kaudu saab laps avada oma sisemaailma ja õpib tundma oma maa kultuuri (2009). Iga laps on eriline nii oma hääle tämbri, kõlajõu, kui ka hääleulatusega (Muldma, 2010, lk 82). Laulmise oluliseks ülesandeks on häälekujundamise arendamine. Harjutamise abil on eesmärgiks leida oma hääl, katsetada teistsuguseid hääli helidega katsetamisel ja helide valdamiseks (Hongisto- Aberg, M. jt, 1993, lk 20). Kuigi võib tunduda üsna intuiitiivne õpetada lastele laulu, on tegelikult palju kaalutlemist- kuidas. Erinevad viisid laulu õpetamiseks on seotud laste erinevate õpistiilidega, nagu kuulmis- ja visuaalne õpe, ning lapse sobiva kognitiivse arenguga, näiteks vanuse ja klassi arenguga. Esimene meetod on õpetada „laulu pähe“, tehnikat tuntakse ka kui kuulmisõpet või "kõrva järgi". „Pähe õpetamine“ nõuab tavaliselt palju kordamist. Teine meetod on hübriid, kus laulu õpetatakse peamiselt kõrva järgi, kuid kaasatakse mõni visuaalne element, näiteks nootide näitamine (Sarrazin, 2016, lk 107).

Laulurepertuaar mängib olulist rolli side loomisel laste ja esivanemate vahel, aidates edasi anda kultuurilisi väärtusi ja perekondlikke traditsioone. Eakohased laulud, mis on seotud lapse tegevuste, huvide ja fantaasiaga, aitavad sellele kaasa. Valides laule, tuleb arvestada mitmete teguritega nagu meloodia sobivus laste häälele, ülesehitus, ulatus ja lauluteksti sobivus lapse eale. See kõik moodustab eakohase laulurepertuaari aluse (Muldma, 2008, lk 267). Lauluoskuse kujunemisele aitavad lasteaias kaasa kõnemängud, kus kõneoskuse arenedes hakkab laps kordama üksikuid riime, värsse ning üksikuid sõnu. Oluline on, et laps õpiks laudes oma häält kuulama ja juhtima (Pullerits, 2005, lk 220). Laulmine on oluline lapse muusikalise ja vaimse arengu seisukohalt ning laulude õige valik on väga oluline. Lasteaia laulude valik peaks hõlmama sobivaid laule, mis kajastavad lapse tegevusi, huvisid

ja fantaasiamaailma. Lisaks õpetuslikele eesmärkidele peaks arvestama lauluviisi ja ulatuse sobivusega lapse häälele ning laulu teema ja teksti vastavusega lapse eale. Lapse identiteedi kujundamisel on oluline roll rahvalauludel ning laulumängudel (Muldma, M & Kiilu, K, 2009, lk 98). Lapsed on kindlasti võimelised laulma väga keerulisi rütme ja meloodiaid lihtsalt kuulates, kuid laulu valimisel on oluline leida laul, mis sobib laste vokaalulatusega ja registriga. Laulu ulatus hõlmab kõiki noote laulus alates madalaimast kõrgeimani, samas kui ulatus puudutab registerosa, kus on selles meloodias kõige enam toone (Sarrazin, 2016, lk 104-105).

1.3.2. Muusika kuulamine

Laps saab muusika kuulamisega esimesed kaunid elamused ja algteadmised muusikast. Muusika kuulamine võib olla iseseisev õppeprotsess ja suunatud konkreetsele muusikapalale. Sellega kaasneb musitseerimine, kus laps püüab end aktiivselt väljendada läbi kuulatud muusikapala (Muldma, 2008, lk 257). Oluline on tutvustada õpilastele muusika "keelt" ja õpetada neile seda mõistma ning tõlgendama. Eriti tähtis on see tänapäeval, kus muusika kuulamine on noorte igapäevaelu oluline ja identiteeti kujundav osa. Vajalik on tutvustada neile muusika rikkalikku mitmekesisust kui kultuuriilmingut, õpetada mõistma kuuldu ja suhtuma tolerantselt ja lugupidavalt erinevatesse muusika väljendustesse (Sepp, A & Härma, K, 2014). Lastega peab arvestama, et olulised on vokaalmuusika, nagu laulud ning programmilised lühikesed palad (Pullerits, 2017, lk 257). Kuulates muusikat, arendatakse lapsel tähelepanu koondamist, kuulatud palade meeldejätmist ja äratundmist ning väljendusvahendite abil palade karakterite määratlemist. Lapsel kujundatakse muusika iseloomustamiseks vajalikku sõnavara, lisades mõistetele mitmekesisemaid väljendeid nagu õhuline, raske, laulev, hüplev, õrn, südamlilik, marsilik, tantsuline, ergas, hoogne, pidulik, hõljuv, kaval jne (Muldma, 2008, lk 257).

Muusika kuulamine saab aluse tegevustest, millega laps ise musitseerib ja kuulab. Edendamaks kuulamisoskust, peab last suunama teadlikult muusikat kuulama. Nii õpib laps kuulama muusikat, mida ta ise ei musitseeri. Kui last suunata muusikat kuulama, siis „jutustab“ muusika lapsele sellest, mida kuuleb, näeb ja tunneb. Kogemused on seotud tundmuste ja kujutlusvõimega (Pullerits, 2010, lk 52). Laste suunamine teadlikuma ja aktiivsema kuulamise suunas, mis kaasab aju ja kõiki selle närvisüsteemi, on äärmiselt kasulik. Loodetavasti suudavad lapsed mitte ainult mõista muusikalisi elemente, vaid ka

avastada laulu kognitiivset tähendust ja mäluaspekte, et stimuleerida kõiki aju osi. Muidugi on muusika kuulamine tihedalt seotud aju funktsiooniga. Kuulmist stimuleerivad lihtsad tegevused võivad parandada laste tähelepanu, treenida, luua paindliku ning reageeriva aju (Sarrazin, 2016, lk 150). Muusika kuulamist ja improviseerimist kasutatakse sihipäraselt tervise säilitamiseks või parandamiseks, samuti haiguste ennetamiseks või sisemise tasakaalu saavutamiseks muusikateraapias. Muusikalised kogemused saavad tekkida tänu muusika kuulamisele, mis on muusika mõistmisel ja kogemisel kesksel kohal. Kõik ilmneb läbi kuulmise või kuulamise tegevuse (Liimets, A & Koit, M, 2018, lk 1). Muusikateoste käsitlemine sõltub suures osas õpetaja enda muusikamaitsest ning oskustest teha seda emotsionaalselt (Päts, 2010, lk 104). Muusika kuulamise puhul on muusikakasvatuslik eesmärk, et muusika kuulamiskogemust saaks seostada nii aja, kui ka kohaga, kus muusikat kuulatakse (Ots, 2005). Muusika avaldab lapsele sügavat elamust, kui õpetaja arvestab kuulamis- ja väljendusoskuse seotusega ning kasutab neid toetavaid vahendeid. Oluline on sealjuures, et pakutavad muusikapalad on kunstilise väärtuse- ja kõrgetasemelise esitlusega (Muldma, M & Kiilu, K, 2009, lk 104). Õpetaja peaks silmas pidama seda, et laps saaks muusika kuulamisest elamuse, peab teadma muusika kuulamise ja väljendusoskuse omavahelist seotust, mida saab toetada, sidudes muusika kuulamist kunstilise tegevusega (Pullerits, 2005, lk 221).

1.3.3. Muusikalis-rütmiline liikumine

Muusika ja liikumine on alati olnud inimestele omased ja ajalooliselt välja kujunenud eneseväljendusviisid. Laps avastab maailma läbi liikumise ja tunnetab oma asukohta ruumis. Kehaga saab laps ennast väljendada ammu enne, kui ta rääkima hakkab (Jukk, 2005). Üldiselt reageerivad lapsed muusika rütmile füüsiliselt ja suudavad liikuda täpsemalt, kui muusika tempo vastab selgelt lapse loomulikule tempole. Ootuspäraselt reageerivad lapsed valju ja vaikse dünaamikataseme muutustele dramaatiliselt, muutes oma liikumist vastavalt helitugevuse muutustele (Sarrazin, 2016, lk 31). Muusikalis-rütmilist liikumist vaadeldakse kui liikumiskoordinatsiooni parandajat ja arendajat, mille kaudu lapsed saavad suure osa muusikast ning tajuvad selle olemust. Rütmitaju arendamisel kasutatakse lapse jaoks kõige loomulikumat viisi, milleks on rütmiline liikumine, mis paneb aluse muusika põhielementide metrorütmilisele tajule (Kiilu, 2010, lk 75). Lapsed reageerivad kõigepealt muusikale just liigutustega, sest tunnetavad liikumist ja muusikat ühtsena. Nii areneb lapsel kehatunnetus,

mis on edasiseks eelduseks vajalike oskuste kujunemiseks pillimänguks (Pullerits, 2010, lk 52). Rütmitunne on võime tajuda ja väljendada helide vaheldumist ja rõhulisust ning see moodustab kogu muusikalise tegevuse vundamendi. Enamikul inimestel areneb see võime loomulikult ja selle aluseks on motoorsuse, ehk lihaste liikumise regulaarsuse tunnetamine. Rütmi tajumine on aktiivne protsess, mis nõuab osalemist ja kaasaelamist. Koordinatsioon on võime teha keerulisi liigutusi efektiivsel viisil, kus närvi- ja lihassüsteem töötavad koos. Hea koordinatsioon on oluline igapäevategevustes, lugemis- ja kirjutamisoskuse arengus ning ka pillimängus ja tantsimises (Jukk jt, 2020, lk 5). Lapse musitseerimine ja muusikalis-rütmiline liikumine vastavad lapse liikumisvajadusele. Laps tajub muusikat ja liikumist ühtsena ning selle kaudu arenevad tema muusikalised võimed ja üldine areng- rütmitaju, tähelepanu, mälu, koordinatsioon, emotsionaalsus jne. Muusikaline liikumine toetab lapse eneseväljendust. (Muldma, 2008, lk 264). Muusikalise liikumise väärtus on meetodi sobivus noortele lastele. Liikudes laps näeb, kuidas muusika „liigub“. Samas laps reageerib kuuldule helidele ja kogeb muusikat keha kaudu. Muusikalis-rütmiline liikumine pakub tõhusat musitseerimisvõimalust erineva ettevalmistuse ja võimetega lastele (Juht, 2014). Muusikaõpetuses on liikumisliikideks rütmiline liikumine, laulumäng, tants ja improvisatsiooniline liikumine. Nende liikide eesmärgiks on aktiveerida laste muusikalist tegevust ning neil kõigil on oluline roll lapse muusikalise arengu toetajana. Muusikalist liikumist tuleks siduda eelneva ja järgmise tegevusega, sest liikumine on vahend millegi omandamiseks või kinnistamiseks (Jukk, 2005). Laps õpib laulumängude ja tantsude kaudu sünkroniseerima oma liikumisi saatemuusikaga. Need võimaldavad tutvustada õpilastele erinevaid instrumente, tantsu taktimõõte, muusikapalade vormi, rahvapärilisi ja muud (Kaus, 2014, lk 215). Eriti meeldivad lastele tegevuste rohked riimid, sest lapsed elavad kõigi meeltega ja kogu kehaga. Liikumise lisamine aitab tugevdada riimi või laulu keelelist sisu. Liikumine ja riimid arendavad kognitiivseid võimeid füüsilise ja keelelise tegevuse järjestamise, imiteerimise seisukohast (Sarrazin, 2016, lk 168). Mängides ja tantsides arenevad lapsel sotsiaalsed oskused, muusikalised võimed, loomuline aktiivsus, enesekontroll ning tähelepanu (Muldma, M & Kiilu, K, 2009).

1.3.4. Pillimäng

Pillimäng on lapse tähelepanu köitev tegevus, sest kasutatakse eneseväljendamiseks mitmetämbriisi pille. Paljudele lastele ongi see ainus võimalus kogeda mõnda

muusikainstrumenti lasteaias ja tekitab huvi pillimängu edaspidi õppida (Pullerits, 2010, lk 52-53). Pillimängus kasutatakse eneseväljendusvahendina pilli, mis lapsi eriliselt köidab ja muusikategevust mitmekesistab. Lihtsatel lastepillidel saab laps mängida juba väga noores eas. Sobilikud on selleks erinevad rütmipillid nagu plaatpillid, kellad, ksülofonid ja membraanpillid (Pullerits, 2005, lk 220). Pillimäng rikastab muusikalisi tegevusi, arendades lapsel keskendumist muusika põhielementidele nagu pulss, meetrum ja rütm. See arendab lapsel kuulamist-, tämbri- ja dünaamilist kuulmist ning ansamblitunnetust. Samuti arendab peenmotoorikat ja koordinatsiooni. Pillimäng innustab lapsel loovat muusitseerimist ning edendab sotsiaalseid oskusi, nagu suhtlemine, teiste kuulamine ja koostöö. Õpetades pillimängu, on oluline jälgida ülesannete sobivust ja lapse eneseväljenduse rõõmu (Muldma, M & Kiilu, K, 2009, lk 105). Lapse võime instrumendil mängida on seotud tema psüühilise arenguga. Kuigi rütmilised oskused võivad olla varakult olemas, võib füüsiline koordinatsioon areneda hiljem. Pillimäng nõuab füüsilist valmisolekut, sealhulgas käe-silma koordinatsiooni, käelaba ja käsivarre lihaste valmisolekut, mis koolieelses eas harjutades oluliselt paraneb (Pullerits, 2017, lk 265). Võtmetähtsusega on lapsele pilli õpetades, et pillõpe oleks lapsele jõukohane ning oluline on pillide valik õppetegevusse. Esmaseks kättesaadavaks pilliks on lapsele oma keha, mida nimetatakse kehapilliks. Kehapillil saab laps mängida plaksudega, pätsudega, nipsutades, jalgadega trampides ja sellel saab tekitada erinevaid tämbreid ja põnevaid hääli. Kehapilli on lapsel hea kasutada laulude ning liisusalmide saateks (Muldma, M & Kiilu, K, 2009, lk 104). Oluline on lapse jaoks kogemus, milliseid helisid ja kuidas saab tekitada erinevatel pillidel. Õpetaja saab kasutada pillimängu lähtudes pillidest, mis on olemas ja millised on lapse oskused. Peamine on see, et laps saaks enda jaoks avastada erinevaid kõlavõimalusi ja rütme, sest ainult nii saab lapsel muusitseerimise vastu tekkida suur huvi ning kujuneks välja ka muusika kuulamise oskus (Pullerits, 2005, lk 220-221).

1.4. Lasteaiaõpetajate teadmised ja oskused muusikategevuste läbiviimiseks

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikluseks lõimides õppetöösse erinevaid tegevusi nagu kirjutamine ja lugemine, kuulamine, kõnelemine, kunsti-, muusika- ja liikumistegevusi. Nii toetatakse lapse tervikliku maailmapildi arengut ning lähtutakse lõimides üldõpetuslikust põhimõttest (Kuldernup, 2009). Muusika on hea vahend lasteaiaõpetajale erinevate tegevuste suunamisel ja läbiviimisel. Muusika ja inimese vaheline seotus on juba looduse

poolt määratud ning muusika saab olla lasteaiaõpetajale igapäevaseks töövahendiks. Meloodia, tämbrid, rütm, harmoonia ning dünaamika loovad erinevaid võimalusi seoste loomisel ning tegevuste mänguliseks muutmisel. On hea kui lasteaiaõpetajad laste erinevaid muusikalisi kogemusi oma tegevustesse kaasavad ning lõimivad muusikat võimalusel erinevate tegevustega. Õpetaja peaks oskama tegevusi lastele kohandada ning peaks tundma nii lapse, kui ka muusikalise arengu seaduspärasusi (Pullerits, 2017, lk 282-283).

Zagrebis läbi viidud uuringust koolieelse lasteasutuse õpetaja eriala tudengite seas selgus, et hoolimata uuringus vastanud lasteaiaõpetajate kõrgest enesehinnangust põhiliste muusikapädevuste, muusikaõpetuse metoodika ja loova muusikalise tegevuse osas, näitab et nende kirjeldatud praktiline muusikapädevus vajaks siiski edasi arendamist. Oluline on sealjuures teadlikkus õpetaja professionaalsest arengust ja pidevast enesetäiendamisest. Praktilise rakendamise ja teooria vaheline seos muusikahariduses on praegu nõrk ja seda tuleks tugevdada. Kõrge teadlikkus muusikaalaste tegevuste olulisusest ja nende kasutamine õpetajate poolt moodustab aluse igasugustele tegevustele kaasaegses hariduspraktikas. Lisaks julgustab see õpetajaid omandama ja edasi arendama oma muusikapädevusi (Bačlija Sušić, 2018, lk 125). Kahjuks tunnevad paljud lasteaiaõpetajad, et pole piisavalt ettevalmistatud muusika õpetamiseks ja nende muusika kasutamine varieerub oluliselt eelnevast kokkupuutest muusikaga. On märgatud, et õpetajad, kellel on "suurem enesekindlus" oma muusikaliste võimete osas, peavad muusikat ja selle kasutamist oluliseks. Teadlikkus kultuurist, veidi entusiasmi ja soov laulda on rohkem kui piisav, et muusikat õppetundi või õppekavasse kaasata (Sarrazin, 2016).

Uuringust „Muusika kasutamine koolieelsetes klassiruumides USA-s: mitme meetodi uuringust“ (Kirby, jt, 2022) selgus jällegi, et küsitluses osalenud õpetajad kasutavad muusikapõhiseid tegevusi sageli. Õpetajad teatasid, et kasutasid muusikat kogu päeva jooksul, kuid peamiselt hommikuringis ja teistele päevategevustele üleminekul. Mõlemad uuringus osalenud rühmad mainisid mitu korda oma üleminekulaule. Need olid laulud, mida õpetajad korduvalt kasutasid ja mis aitasid päeva jooksul muutuvatele hetkedele tuttava struktuuri anda. Õpetajad rõhutasid, et muusika ja liikumistegevused on olulised, et meelitada lapsi tegevustesse ja nende tähelepanu hoidma. Isegi ettelugemise ajal leidsid õpetajad, et neil on vaja lugu muusika ja liikumisega täiendada, et hoida õpilasi fookuses. Lasteaiaõpetajate kvalifikatsiooninõudeid määrab "Pedagoogide kvalifikatsiooninõuete" haridusministeeriumi määrus 65 (2002), mille kohaselt võib eelkoolipedagoogina töötada isik, kellel on kas erialane kõrgharidus või keskharidus. Võib olla ka alternatiivselt muu

pedagoogiline kõrgharidus või keskharidus koos läbitud 160-tunnise eelkoolipedagoogika kursusega. Veel on lubatud kõrgharidus või keskharidus koos läbitud 320-tunnise eelkoolipedagoogika kursusega. Tartu Ülikoolis „Koolieelse lasteasutuse õpetaja“ bakalaureuse õppekaval saab omandada „Muusikalised tegevused koolieelses eas“ ainult 3 EAP aine mahus (Tartu Ülikool, i.a). Samas mahus saab õppida Tartu Ülikooli Narva kolledžis „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“ bakalaureuse erialal õppeainet „Muusika ja rütmika koolieelses lasteasutuses“ (Tartu Ülikool, i.a). Tallinna Ülikoolis alushariduse pedagoogi bakalaureuse erialal saab omandada õppeainet „Muusika-ja liikumisõpetus alushariduses“ 6 EAP mahus (Tallinna Ülikool, i.a), mida on mõnevõrra rohkem, kui Tartu Ülikoolis ja Tartu Ülikooli Narva kolledžis. Seda ei ole siiski nii palju, et õpetajad omandaksid nii palju muusikaalaseid teadmisi ja oskused, mida julgeksid kasutada ka õppetöös lastega. Muusika õpetamise oskuse omamist seostatakse sageli eeldustega sisemiste annete kohta, eeldusega, et sul peavad olema sünnipärane anne pillimängu oskuse omandamiseks, komponeerimises ja kunstialastes teadmistes. Need on pädevused, mille olemasolu enamik eelkooliõpetajaid endal ei tunneta. Läbi viidud haridusuuringute kohaselt näeb teadmisi pigem sotsiaalselt konstrueerituna kui sisemise, sünnipärase omadusena (Ehrlin, A & Wallerstedt, 2014, lk 5).

Rootsis läbi viidud uuringus „Eelkooliõpetajate oskus õpetada muusikat: üks samm edasi, kaks sammu tagasi“ analüüsitud lasteaedades on märgata, et lasteaiaõpetajad kasutavad muusikategevusi nagu rütmi ja tempot. Õpetajate seas, kes neid tegevusi läbi viivad, tunnevad paljud end muusika õpetamiseks pädevatena. Uurimusest tuleb välja erinevus kavandatud muusikaõppe ja praktilise rakendamise vahel ning õpetajate ambivalentset suhtumist muusikasse. Oluline on täiendõpe õpetajate praktika ja nende enesehinnangu tugevdamiseks muusikaõpetuses. Kuigi mõned õpetajad on läbinud muusikaõppe täiendkoolituse, tuleb neil arendada professionaalset keelt, et suurendada nende võimet suuliselt väljendada oma muusikaõpetuse pädevust (Ehrlin & Wallerstedt 2014). Uurimuses „Muusika kasutamine koolieelsetes klassiruumides USA-s: mitme meetodi uuringust“ selgus puudusena, et õpetajad vajavad paremat juurdepääsu füüsilistele materjalidele, nagu muusikariistad ja toimiv tehnoloogia. Lisaks tõi see uuring esile vajaduse ligipääsetavate, teaduspõhiste ressursside järele lasteaiaõpetajatele, sealhulgas õppekavad ja lauluraamatud muusika kasutamiseks. Kuigi enamik uuringus osalejatest ei pidanud end "muusikuteks" ja teatas, et neil puuduvad muusikaalased tehnilised oskused, nt muusika esitamine mälu järgi,

viisidel laulmine), tulid paljud klassiruumi mõne muusikalise tegevusega, mis võis isegi tugevdada nende enesekindlust. (Kirby jt, 2022).

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused

Bakalaureusetöö „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaedade näitel“ eesmärk on analüüsida ja hinnata lasteaia lasteaiaõpetajate muusikategevuste praktilist kasutamist muusikategevuste integreerimisel õppe- ja igapäevategevustesse. Lisaks on eesmärgiks uurida, milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad kasutavad, kuidas nad hindavad oma muusikalisi oskusi ja ettevalmistust ning milliseid takistusi nad kogevad muusikategevuste rakendamisel õppetöös. Eesmärgi saavutamiseks seati järgnevad kolm peamist uurimisküsimust:

1. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega?
2. Milline on lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus?
3. Millised on lasteaiaõpetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamisel õppetöös ja igapäevategevustes?

Esimene uurimisküsimus on oluline, et teada saada lasteaiaõpetajatelt, milliseid muusikategevusi kasutavad õpetajad lastega igapäevategevustes ning mõista kui oluliseks peavad lasteaiaõpetajad muusikategevuste kasutamist ja nende teadlikkust muusika mõjust lapse arengule. Teine uurimisküsimus annab ülevaate, kui palju on lasteaiaõpetajad kokku puutunud varasemalt muusikavaldkonnaga ning millised on õpetajate muusikaalased kompetentsid. See annab võimaluse teha järeldusi, kas varasemad muusikaalased teadmised ja kogemused toetavad lasteaiaõpetajat muusika integreerimisel õppe- ja igapäevategevustesse. Kolmas uurimisküsimus annab ülevaate, milliseid muusikaalaseid koolitusi vajavad lasteaiaõpetajad, et viia läbi lastega muusikategevusi. Käesolev uurimistöö keskendub muusikategevustele, mida lasteaiaõpetajad integreerivad oma õppetöösse ning kaardistab õpetajate vajadusi selleks, et muusikategevusi rohkem kasutada oma töös.

2.2. Andmekogumise meetodika ja kirjeldus

Empiirilise uurimuse läbiviimiseks valiti kvantitatiivne lähenemisviis. Empiirilisi andmeid võimaldab koguda nt küsimustiku kasutamine, intervjuu või vaatlus. Standardiseeritud ankeetide abil on võimalik koguda võimalikult palju objektiivset uurimismaterjali, mis on kvantitatiivse uurimismeetodi iseloomustavaks tunnuseks (Hirsjärvi, 2005).

Selle uurimistöö andmete kogumismeetodiks sai valitud ankeetküsitlus. Selle eesmärgiks oli kaasata uuringusse võimalikult palju inimesi. Seda peetakse tõhusaks andmete kogumise viisiks, sest uurija võib ajaliselt ning on töömahult kergem kui teised andmekogumismeetodid. Hästi koostatud ankeetküsimustik võimaldab andmeid kergesti jagada, salvestada ja programmides analüüsida (Hirsijärvi, 2005, lk 179). Küsimustiku koostamiseks kasutati *Google Forms* keskkonda ja küsimustiku aluseks on võetud uurimistöö teoreetilised lähtekohad. Ankeet koosnes kolmest osast ja igas osas on erinev arv küsimusi, kokku on 20 küsimust, mis koosnesid suletud küsimustest, valikvastustest ja avatud küsimustest. Küsimustiku puudusena võib välja tuua, et ei ole võimalik kontrollida, kui ausalt küsimustele vastatakse ning kuidas toimub küsimuste tõlgendamine vastaja poolt. Saadud andmete analüüsimiseks kasutati *Microsoft Exceli* andmetöötlusprogrammi, mille abil saab uurida erinevate vastusegruppide seoseid ja tuua välja protsentuaalsed tulemused ning saadud andmete põhjal saab koostada diagrammid. Kirjeldava statistika abil saab kirjeldada vastuseid ja teha kokkuvõtteid ning aitab teha kogutud andmestikule hinnanguid ja järeldusi. Nii on võimalik saada head ülevaadet ja kokkuvõtlikku informatsiooni (Õunapuu, 2014, lk 184). Avatud küsimuste analüüsimiseks kasutati kirjeldavat sisuanalüüsi ja olulisemad uurimistulemused on esitatud diagrammide ning joonistena.

2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus

Ankeedi valmimisel viidi läbi pilootuuring, kus ankeetküsimustik saadeti uurimistöö läbiviija töökoha lasteaeda lasteaiaõpetajatele. Vastamise aeg oli 22.01.-28.01.2024. Tagasisidena toodi pilootuuringu grupi poolt välja, et uuring on sobilik ja ettepanekuid parandusteks ei esitatud. Selgus, et uuringule vastamine võttis õpetajatel aega kuskil 15 minutit. Ankeetküsimustiku esimeses osas uuriti õpetajate taustandmeid nagu vanus, haridustase, õpetaja tööstaaz. Teises osas uuriti lasteaiaõpetajate muusikategevuste kasutamist õppetöös ja igapäevategevustes ning kolmandas osas uuriti õpetajate varasemat kokkupuudet muusikaga.

2.4. Uurimistöö valim

Uurimismeetodi läbiviimiseks kasutati tõenäosuslikku juhuvalimit. Esinduslikkuse tagamiseks peavad valimi liikmed olema juhuslikult valitud. Juhuslikkus tähendab, et iga üldkogumi liige peab omama võrdset võimalust valimisse kuulumiseks (Rämmer, 2014).

Eesmärk oli välja selgitada Harjumaa piirkonna lasteaiaõpetajate arvamused. Küsimustik saadeti 80-le Harjumaa lasteaia direktoritele, õppejuhtidele ja ka õpetajatele, kelle kontaktid olid olemas lasteaedade kodulehtedel. Lasteaedade nimekiri on võetud Harjumaa Omavalitsuse Liidu kodulehelt (HOL, 2023). Üheks võimaluseks on juhusliku valimi moodustamine, mis eeldab täielikku ülevaadet uuritava populatsiooni liikmetest (Rämmer, 2014). Haridusportaali „Haridussilm“ (2024) andmetel on Harjumaal hetkel 3074 tegevlasteaiaõpetajat, kellel oli võimalik vastata saadetud ankeetküsimustikule. Küsimustikule vastamise aeg oli 01.02-29.02.2024. Selgus, et 15.02.2024 oli veel väga vähe vastuseid, siis saadeti kordus meeldetuletused samadele e-posti aadressitele. Küsimustikule vastas 59 lasteaiaõpetajat.

See andis võimaluse kaardistada muusikategevuste kasutamist lasteaiaõpetajate seas ühes suuremas maakonnas Eestis, mis on oluliseks informatsiooni allikaks Harjumaa omavalitsuse juhtidele, haridusspetsialistidele ning lasteaedade juhtidele ning muusikaalaste koolituste läbiviijatele.

Valimi taustaandmetes on lasteaiaõpetajate vanus, haridustase ja tööstaaž lasteaiaõpetajana (Lisa 1). Uurimistööd analüüsid kasutab autor lühendit LÕ, mis tähendab lasteaiaõpetajat ja numbrit, mis on vastaja ajalise vastamise järjekorra numbriks.

Kõige rohkem osales uuringus vastajaid vanuses 40-49 eluaastat (41%), päris palju respondente olid vanusevahemikus 50-59 eluaastat (29%). Vastajaid oli ka vanusevahemikus 30-39 (15%), 20-29 ja 60-69 aastaseid lasteaiaõpetajaid oli võrdselt (8%). Kokkuvõtvalt võib öelda, et kõige noorem vastaja oli 20-29 vanusevahemikus 22 aastane ning esindatud olid kõik vanuserühmad, kõige rohkem keskealisi, vähem noorema ja vanema vanuserühma esindajaid.

Uuringus osalejate haridustasemed olid erinevad. Veidi üle poolte vastanutest omavad pedagoogilist kõrgharidust (56%), 14% omasid keskeriharidust. Võrdselt 8% uuringus osalejatest omasid keskharidust, pedagoogilist keskeriharidust ning muud kõrgharidust. Toodi välja ka, et pedagoogiline haridus on omandamisel 3% vastanutel ja rakenduslikku

kõrgharidust omab 2% vastajatest. Võib öelda, et suuremal osal uuringus osalenud õpetajatest oli kvalifikatsiooninõuetele vastav haridustase.

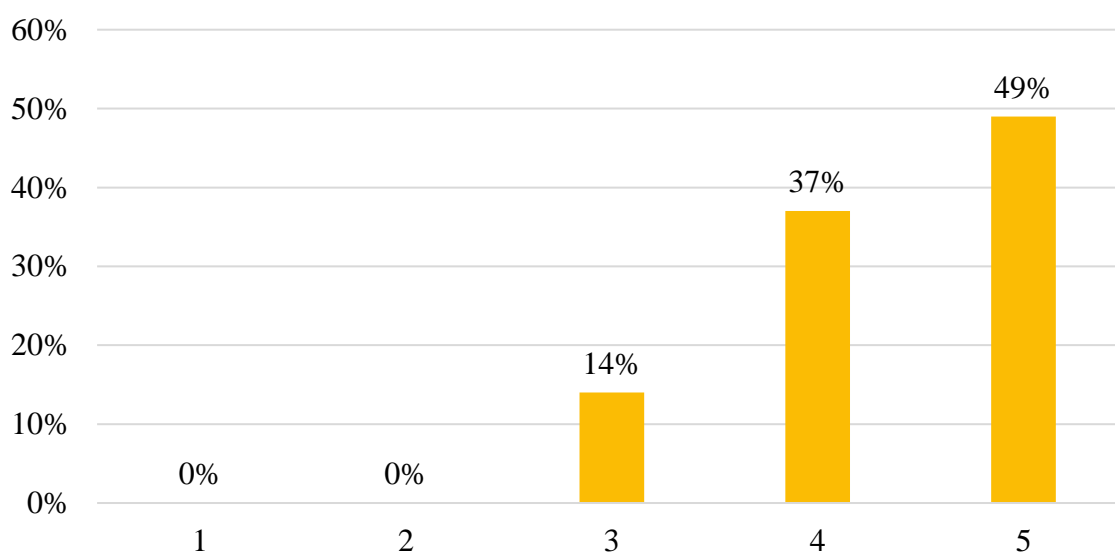
Uuringus osalenud lasteaiaõpetajate tööstaažid olid väga erinevad. Võrdselt oli vastajate seas 3-5, 6-10 ja üle 21 aastase tööstaažiga lasteaiaõpetajaid (20%). Veidi vähem oli 16-20 aastase tööstaažiga õpetajaid (17%). Kuni 2 aastat on töötanud 10% vastajatest ning võrdselt on esindatud 35 ja 45 aastase tööstaažiga lasteaiaõpetajad (8%). Kokkuvõtvalt võib öelda, et uuringus osalenud lasteaiaõpetajate töökogemus oli erinev ning hõlmas nii alles tööle asunud, kui ka pikaageid töötajaid.

3. UURIMISTULEMUSED LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE RAKENDAMISEST

Selles peatükis annab autor ülevaate uuringust muusikategevuste rakendamisest lastega õppetöös ja igapäevategevustes. Tuuakse välja, mida arvavad lasteaiaõpetajad muusika lõimimise kohta teiste valdkondadega ning millist mõju avaldavad muusikategevused õpetajate hinnangul lastele. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppegevustes ja igapäevategevustes ning milline on lasteaiaõpetajate ettevalmistus muusikategevuste läbiviimiseks. Uuritakse, mis toetab lasteaiaõpetajat, et nad kasutaksid lastega tegeledes muusikategevusi ja mida vajaksid lasteaiaõpetajad, et rakendada muusikategevusi õppetöös ning igapäevategevustes.

3.1. Muusikategevused, mida lasteaiaõpetajad rakendavad õppetöös

Uurides lasteaiaõpetajatelt (joonis 1), kui oluliseks nad peavad muusikategevuste kasutamist lastega õppetöös ja igapäevategevustes, hinnates seda 5 palli süsteemis hindegaga „5“, kus „5“ on „väga oluline“ ja „1“ vastab väärtusele „ei ole oluline“. Selgus, et 49% vastanutest peavad muusikategevuste kasutamist lastega õppetöös ja igapäevategevustes väga oluliseks, hinnates seda 5-palliga. 37% vastanutest hindas 4-palliga ja 3-palliga hindas 14% vastanutest.

Joonis 1. Muusikategevuste tähtsus õppetöös ja igapäevategevustes.

Uurides lasteaiaõpetajatelt, kuidas mõjuvad nende arvates muusikategevused lapse arengule, selgus 76% vastustest, et muusikategevustel on lapse arengule suur mõju. 24% vastajatest arvas, et muusikategevused pigem mõjutavad last. See näitab, et muusikategevustel on vastajate arvates suur mõju lapsele ja tema arengule.

Mitmed vastajad tõid välja, et muusikategevused rikastavad lapsel sõnavara, toetavad lapse emotsionaalset arengut ja aitavad kiiremini keelt omandada ning toetavad keelelist arengut. Oluliseks peeti lapse arengule helide kuulamist, muusikategevuste kasutamist õppetegevustes, lapsele ette laulmist ja rütmitaju arendamist. Toodi välja, et lapsel areneb kuulamisoskus ja tähelepanu, suureneb esinemisjulgus ning paraneb lapse väljendusoskus. Vastajate arvates pakub muusikategevus lastele emotsioone, mis aitavad õpitud paremini meeles pidada. Lapsel areneb nii rütmitunne, muusikaline kuulmine ja lauluoskus. Toodi välja, et hea on last arendada läbi laulumängude ja rahvapärимuse ning lapsel areneb muusikategevuste mõjul koordinatsioon, kahe käe koostöö ning motoorika. Vastanute meelest on hea muusikategevustega õpetada lastele empaatiat ja uusi laule. Liikumistegevused on lõimituna heaks uute teadmiste kinnistamise vahendiks. Toodi välja, et lapsed hakkavad enne rääkima, kui laulma ning see toetab lapse kõnearengut.

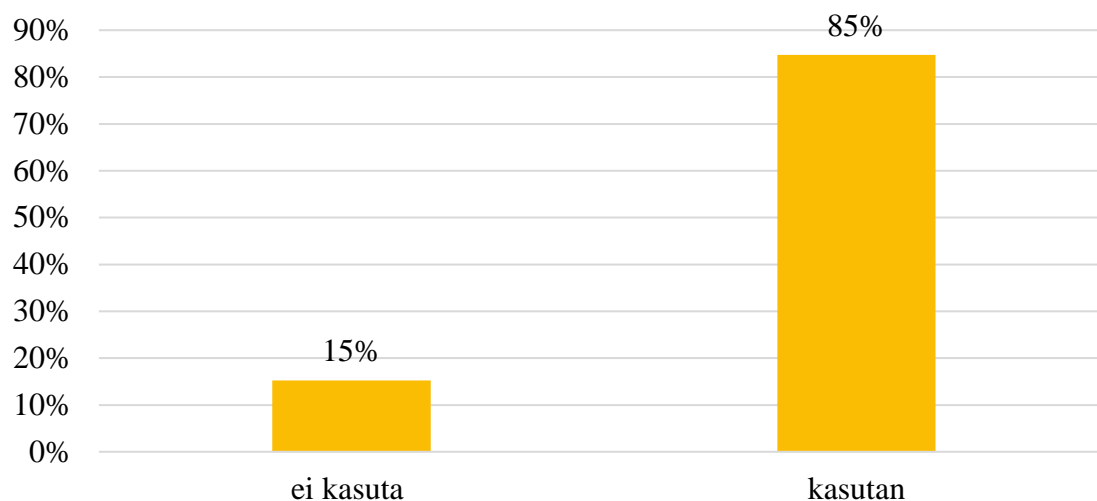
Olen märganud tulemusi muukeelsete lastega – rühmas lisaks teistele õppetegevustele on muusikatunnid (muusika/laulud/sõnad) aidanud eesti keelt omandada. (LÕ45)

Lastele meeldib muusika ja see loob positiivse meelestatuse planeeritud tegevustele. Muusikaliste tegevustega on haaratud lapsed liikumisse, areneb kuulamine ja rütmitunnetus, kasvab julgus esineda ja areneb sõnavara. Läbi muusika õpivad lapsed teistega arvestamist. Samuti on muusikalise tegevuse abil võimalik õpetada matemaatikat, kui ka lugemist. Lapsed armastavad muusikat ja lõbusat õhkkonda. Seeläbi jääb õpitu paremini meelde ja tekivad seosed olemasolevate ja uute teadmiste vahel. (LÕ13)

Erivajadusega ja hüperaktiivseid lapsi rahustab muusika. Kui on palju lapsi ja mürafoon on väga kõrge, siis muusika automaatselt koondab nende tähelepanu ja paneb lõpuks õpetajat kuulama. (LÕ29)

Vastajad tõid välja lapse taju, mälu ning mõtlemise arengu muusikategevuste mõjul. Oluliseks peeti mõju lapse meeleolule, muutes last rõõmsaks ja positiivseks. Nii on õppetöö lõbusam ja vaheldusrikkam ning laps avastab maailma ja muusikat.

Uuringust selgus (joonis 2), et muusikategevusi kasutavad lastega õppetöös ja igapäevategevustes 85% lasteaiaõpetajatest. Muusikategevusi ei kasuta 15% vastanutest.

Joonis 2. Muusikategevuste kasutamine

Lasteaiaõpetajad põhjendasid oma vastuseid ning mitmed õpetajad tõid välja, et neil puuduvad muusikaalased oskused eesmärgipäraseks muusikategevuseks lastega ning nad ei tunne ennast kindlalt. Toodi välja viisipidamatust ja puuduvaid muusikapädevusi ja oskuseid. Vastava materjali leidmine on ajakulukas.

Kasutan aegajalt. Kuulame muusikat, vahel laulame või lööme rütmi. (LÕ6)

Kasutan laule või muusikat mõningate tegevuste raames (hommikuring), aga mitte igapäevaselt. Kasutan vahel laule mängides. (LÕ24)

Meil on suurepärase koostöö muusikaõpetajaga. Lähtudes nädala- või kuuplaanidest, lõimib muusikaõpetaja rühmas parasjagu õpitavad teemad/tegevused ka oma tundidesse. (LÕ45)

Uurides lasteaiaõpetajatelt, miks peaks nende arvates muusikategevusi õppetegevustes kasutama, said vastajad teha mitu valikut. Võrdselt selgus vastustest, et muusikategevused muudavad õppetegevused huvitavamaks ja toetavad lapse arengut (93%). Veidi vähem märgiti laste tähelepanu köitmise aspekti (88%) ja lastele meeldivust (86%). Võrdselt 2% vastajatest pakkusid, et muusikategevused aitavad lapsel keskenduda, arendavad lapsel musikaalsust, sotsiaalsust, avardavad suurt maailmapilti ning pakuvad vaheldust.

Küsid lasteaiaõpetajatelt, kuidas arendavad muusikategevused lapsi nende arvates, selgus et muusikategevused toetavad kõige rohkem lapsel emotsionaalset arengut (98%). Olulisena toodi välja suulist eneseväljendusoskust (90%) ja loovust (88%). Veel arendavad muusikategevused õpetajate arvates muusikalist mõtlemist (81%) ja ühtekuuluvustunnet

(75%). Võrdsetena töid vastustena välja 71% vastajatest lapse intellektuaalse arengu ja lapse eneseregulatsiooni. Mainiti ka seda, et lapsel areneb julgus oma häälega katsetada (2%).

Põhjendustena töid lasteaiaõpetajad välja, et muusikategevused köidavad ja tõstavad tuju ning lisavad elule väärtust. Veel arvati, et muusikategevused loovad lastes ühtekuuluvustunnet ning julgustavad lapsi kaasa tegema. Vastati, et muusikategevused arendavad last mitmekülgset: ilmekust, rütmitunnet, muusikalist mõtlemist ja lapse intellektuaalset arengut. Õpetajad selgitasid, et muusikategevused õpetavad lapsele termineid „kiire“, „aeglane“ ja õpetavad last tunnetama erinevaid helide kõrgusi. Toodi välja, et muusikategevuste kasutamine tekitab lastes armastust muusika vastu ning tekitab turvatunnet. Mõned vastajad arvasid, et muusikategevused kinnistavad lapsel paremini teadmisi ja tekitab eduelamust, ning arendab lapses eneseregulatsiooni. Lasteaiaõpetajad töid ka välja, et laps saab muusikategevustes ennast loovalt väljendada, arendada sõnavara, suulist eneseväljendusoskust ning aitab teemasse süveneda.

Muusika abil kaasatakse ka arglikumad, temperamentsemad, muukeelsed jt lapsed palju lihtsamalt tegevustesse, see ühendab oma muusikakeele abil kultuuritaustast sõltumata. (LÕ11)

Olen oma praktikas kogenud, et muusika, liikumise ja rütmiga koos õpetades on lapsed oluliselt loovamad ja tulevad kiiremini teemaga kaasa. Väikelaste puhul aitab rahuneda ja tähelepanu koondada, Samuti tekib alles lasteaeda tulnud väikelastel kiiremini turvatunne. (LÕ25)

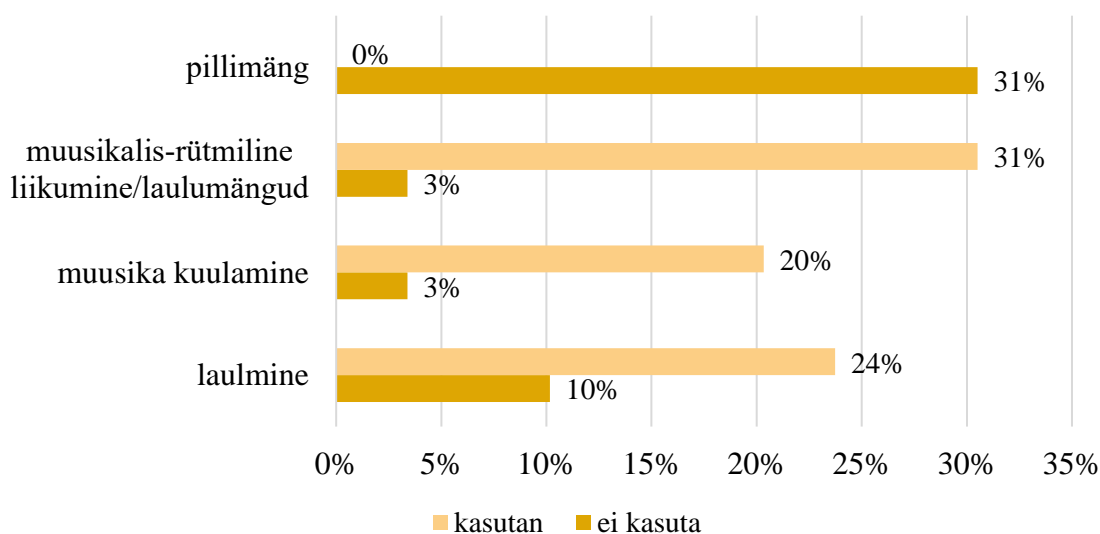
Lapsed muutuvad rõõmsaks ja alati ootavad muusikatundi. Koos tahetakse ka rühmas meelsasti igal võimalikul ajal laulda ja muusika saatel ennast liigutada. (LÕ58)

Uurides õpetajatelt, kes neist kasutavad muusikategevusi õppetöös ning kui sageli lõimivad need lasteaiaõpetajad muusikategevusi lastega õppetöösse ja igapäevategevustesse, selgus, et kõige rohkem kasutatakse muusikategevusi lõimituna 1-3 korda nädalas (47%). Igapäevaselt kasutab muusikategevusi lastega 27% vastanud lasteaiaõpetajatest. 12% vastanutest kasutab muusikategevusi lõiminguna õppetöös üks kord nädalas. Mõned vastajad kasutavad 2-4 korda kuus (7%). Ei kasutagi muusikategevusi, vastas 5% vastajatest ning kord kuus ja harvem, vastasid 2% vastajatest.

Muusika koolieelses lasteasutuses on jagatud neljaks põhitegevuseks - laulmine, muusika kuulamine, muusikaline-rütmiline liikumine ja pillimäng.

Lasteaiaõpetajatelt uuriti, milliseid muusikategevusi nemad ise kasutavad lastega õppe- ja igapäevategevustes. Õpetajad said hinnata skaalal „ei kasuta“ ja „kasutan“.

Lasteaiaõpetajate vastustest (joonis 3) on näha, et lastega õppe- ja igapäevategevustes kasutatakse muusikalis-rütmilist liikumist/laulumänge (31%), laulmist (24%) ja muusikalist kuulamist (20%). Muusikategevustest ei kasuta lasteaiaõpetajad õppe- ja igapäevategevustes pillimängu (31%), laulmist (10%) ning muusika kuulamist ja muusikalis-rütmilist liikumist/laulumänge (3%).

Joonis 3. Muusikategevused õppe- ja igapäevategevustes.

Muusika on meie lasteaedades üks oluline osa ja võib arvata, et üksikuid muusika tegevusi kasutavad lasteaiaõpetajad ikka lastega oma igapäevases tegevuses. Et paremini teada saada, kui oluliseks lasteaiaõpetajad peavad muusikategevuste lõimimist teiste tegevustega, tuli neil vastata, kui oluliseks peavad nad muusikategevuste lõimimist teiste õppekasvatustegevuste valdkondadega. Vastajad said seda hinnata skaalal 1-5-ni, kus „üks“ oli skaalal ebaoluline ja „viis“ väga oluline. Väga oluliseks pidasid seda vastajatest 53%. Oluline on selle põhjal muusikategevuste lõimimine teiste valdkondadega, lausa üle pooltele vastajatest. Oluliseks peeti lõimingut muusikategevustega 34% lasteaiaõpetajate arvates. Neutraalselt suhtusid muusika lõiminguusse teiste valdkondadega 14% vastajatest.

Lasteaiaõpetajad väljendasid oma arvamust, miks on nende meelest muusikategevuste lõimimine teiste tegevustega oluline ning vastustest selgus, et lõimimine muudab õppetegevuse köitvamaks ja seostab paremini õpitud. Toodi ka välja, et muusika rahustab, maandab pingeid ja arendab lastes loovust. Põhjendati, et muusikategevused

mitmekesistavad õppetegevust ja igapäeva tegevusi ning lõimimine on väga oluline ja võiks toimuda muusikaõpetajaga koostöös. Arvati ka, et muusikategevuste lõimimine teiste õppekasvatustegevuste valdkondadega loob lastele koosmängu võimaluse, arendab muusika ja kunsti oskust ning teadlikkust pillidest. Arendab lastel motoorikat, pakub neile vaheldust ja virgutust. Lastele meeldib muusika ja loob positiivse meelestatuse. Ühest vastusest selgus, et praegune muusikategevus ei ole lastele piisav. Praegu on Eesti lasteaedades muusikaõpetajate läbiviidavad muusikategevused kaks korda nädalas. Mõned lasteaiaõpetajad ei pea muusikategevuste lõimimist teiste õppekasvatustegevustega oluliseks, kuid ei osanud seda arvamust põhjendada.

Muusika arendab meeli, mis aitavad kaasa ka teiste valdkondade arendamisel. (LÕ4)

Tegevuste lõimimine annab lastele rohkem koosmängu aega ja lõimimise tulemusena saab õpetaja suurepäraselt kinnistada käsitletavat teemat, muuta õppetegevust mängulisemaks. (LÕ15)

Muusikategevuste lõimimine teiste õppe- ja kasvatustegevustega aitab toetada laste mitmekülgset arengut ning loob rikkaliku ja kaasava õpikeskkonna, kus lapsed saavad kasutada erinevaid oskusi ja teadmisi.

(LÕ36)

Muusikategevused hõlmavad erinevaid oskusi, keelelist, motoorset, sotsiaalset ja kognitiivset arengut.

Lõimimine võimaldab lastel neid oskusi arendada mitmekülgsemalt. (LÕ52)

Lõimitult saab arendada lapses kuulamisoskust, mõtlemisoskust, ettekujutusoskust. Muusikat ja rütmiõpetust saab kasutada kas või matemaatilistes ülesannetes. (LÕ42)

Uurides õpetajatelt (joonis 3), milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad kasutavad õppe- ja igapäevategevustes selgus, et kõige rohkem lastakse lastel tantsida muusika järgi vabatantsu (95%).

Vabategevuste taustaks panen mängima lastele tuttavaid laule, mida lapsed saavad kaasa laulda või mille saatel tantsida, mängida. (LÕ7)

Palju lastakse lastel kuulata laulu heli/videosalvestuselt ning sellele kaasa laulda (78%). 59% õpetajatest õpetab ise laule, lauldes enda häälega lastele ette.

Kutsun laulukestega lapsi tegevustesse. Rahustan ja „ravin“ laulukestega. (LÕ34)

Uurimistulemustest selgus, et võrdselt pannakse lapsi puhkama muusika saatel ja joonistatakse lapsega muusika saatel (51%).

Laste tegevusi saadavad lauluga 27% vastanud lasteaiaõpetajatest.

Peale lõunasööki hammaste pesu ajal kuulame hambapesu laulu. Hommikuringis kasutan tervituslaulu. (LÕ29)

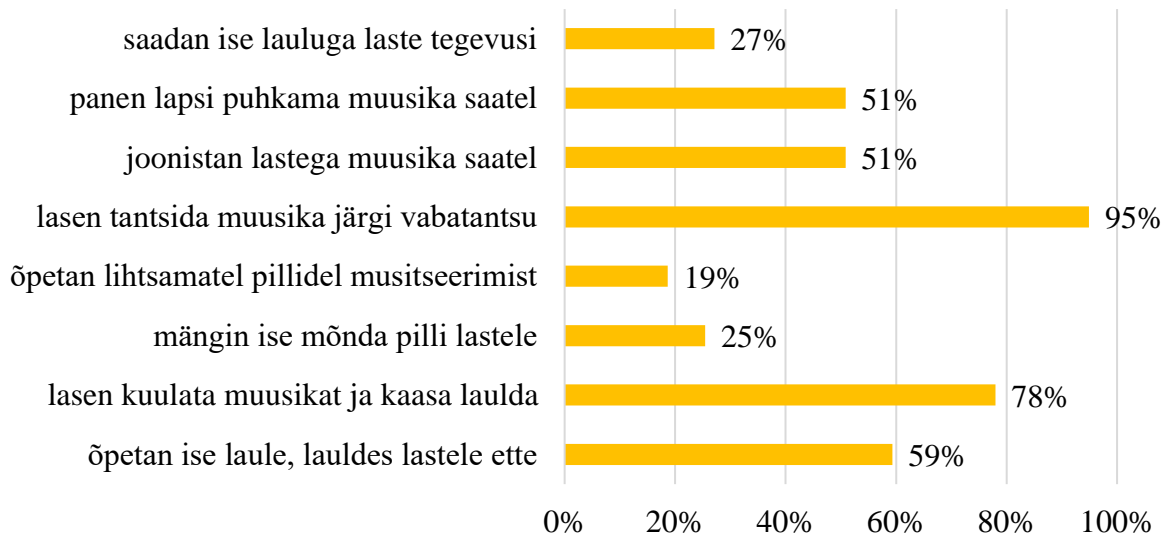
Hommikuringis laulame erinevaid päeva alustamise laulukesti, teeme hommikuvõimlemist. (LÕ13)

Teeme vabakontserte laste algatusel dekoratsioonidega jm. (LÕ11)

Mõnda pilli mängivad lastele ette õppetegevustes 25% vastanutest. Lihtsamatel pillidel musitseerimise õpetamine on kõige vähem kasutusel vastanud lasteaiaõpetajate seas (19%).

Lasen lastel muusikarütmi järgi nn. kehapilli mängida (LÕ17)

Lasen lastel ise improviseerida pillil või mängida lihtsamaid lugusid värvilisel kellamängul värviliste nootide abil. (LÕ23)

Joonis 3. Muusikategevused, mida kasutavad lasteaiaõpetajad õppetegevustes.

Uurides lasteaiaõpetajatelt, millises päevakava osas nad kasutavad muusikategevusi kõige rohkem, selgus et muusikategevusi kasutatakse vastajate seas kõige rohkem hommikuringi ajal (85%). Toodi ka välja, et õppetöös kasutatakse küllaltki tihti muusikategevusi, 69% juhtudest.

Laste puhkama minekul, õppetegevuse ajal mängib taustaks klassikaline muusika. (LÕ59)

Vastati, et muusikategevusi kasutatakse võrdselt nii vabategevuses, kui ka laste puhkama minekul (54%). Vähem kasutatakse muusikat käte- ja hammaste pesul (24%).

Hammaste pesemisel on kasutusel suukooli "Hambapesu laul". (LÕ54)

Õpetajad kasutavad muusikategevusi riitumisel (22%) ja millegi ootamise ajal, nt enne söömist vms ajal (20%).

Väiksemate lastega ka riitumisel regilaulu kombel „Piu- piu püksid jalga“ jne. (LÕ23)

Vähe kasutatakse muusikategevusi vastanud lasteaiaõpetajate poolt lapse lasteaeda tulekul või koju minekul (12%). Õpetajatel paluti veel kirjeldada päevakava osasid, millal õpetajad kasutavad muusikategevusi.

Meil on koristuslaul- kui see käima läheb, hakkavad koristama. (LÕ26)

Õues kiikudes ja matkates ning loodust uurides jne. (LÕ34)

Sotsiaalsete oskuste programmis „Samm -sammult“. (LÕ46)

Väga olulised on muusikategevuste läbiviimisel õpetajale kättesaadavad vajalikud vahendid. Lasteaiaõpetajatelt uuriti, millised muusikategevusteks vajalikud õppevahendid on neile igapäevaselt kättesaadavad. Vastustest selgus, et kõige rohkem saavad lasteaiaõpetajad kasutada arvutis olevaid programme ja keskkondi nagu *YouTube*, *SoundCloud*, *Spotify*, *AppleMusic* jms (98%). Paljud vastajad märkisid, et neil on võimalik õppetöös kasutada helikandjaid nagu CD-d, kassetid muusika arvutist/*IPodist* jms (85%). 75% vastajatest töid välja, et nendel on võimalik kasutada muusikakeskust, *Bluetooth* kõlarit või kõlarit muusikategevuste läbi viimiseks. Võimalus on kasutada pille ja neid lastega mängida lausa 64% lasteaiaõpetajatel. Vastajatest 63% märkis, et saavad muusikategevuste läbiviimisel kasutada projektorit, *SMART* tahvlit, arvutit, tahvelarvutit muusikavideote näitamiseks. 61% õpetajatest vastasid, et saavad kasutada lasteaia saali muusikategevuste läbiviimiseks. Laulikuid saavad kasutada 41% vastanutest. Vähem kättesaadavateks õppevahenditeks märgiti raamatud, kus on kirjeldatud muusikategevusi (37%). Kõige vähem on lasteaiaõpetajad kasutanud muusikategevuste läbiviimisel õppevahendina taaskasutatavast materjalist rühma laste poolt valmistatud rütmipille (2%).

3.2. Lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus muusikategevuste läbiviimiseks

Peatükk annab ülevaate sellest, kas lasteaiaõpetajate arvates peaks muusikategevusi läbi viima ainult muusikaõpetaja ja milline on lasteaiaõpetajate kokkupuude muusika valdkonnaga. Veel saab sellest peatükist teada, kas õpetaja eriala või muudel muusikaalastel õpingutel omandatud teadmised on õpetaja arvates olnud piisavalt tõhusad, et viia läbi lastega muusikategevusi nii lastega õppetöös kui ka igapäevaste tegevuste käigus.

Uurides lasteaiaõpetajatelt, kas nende arvates peaks muusikategevusi rakendama muusikaõpetaja, selgus et selle väitega ei nõustunud 54% vastanutest. See näitab, kui oluliseks peavad lasteaiaõpetajad muusikategevuste läbiviimist nende endi poolt, toetades muusikaõpetajaid muusikategevuste eesmärkide täitmisel. Lasteaiaõpetajatel oli võimalus selgitada oma mõtteid ja töid välja mitmeid olulisi aspekte.

Kuna muusikategevused on ainult kaks korda nädalas, siis laulude õppimisel suure osa õpetavad õpetajad lastele selgeks. (LÕ28)

Mitte ainult muusikaõpetajal, vaid ka teistel pedagoogilise taustaga spetsialistidel on võimalus anda lastele rikkalikke ja mitmekesiseid muusikakogemusi. Oluline on, et kõik õpetajad saaksid vajaliku koolituse ja toe, et nad tunneksid end mugavalt ja pädevatena muusikaliste tegevuste juhendamisel. (LÕ36)

Muusikaõpetaja saab panustada ajaliselt nii vähe lastele, hea on kui saan lasteaiaõpetajana muusikategevusi tehes toetada muusika omandamist. (LÕ49)

37% vastanud lasteaiaõpetajatest arvas „nii ja naa“.

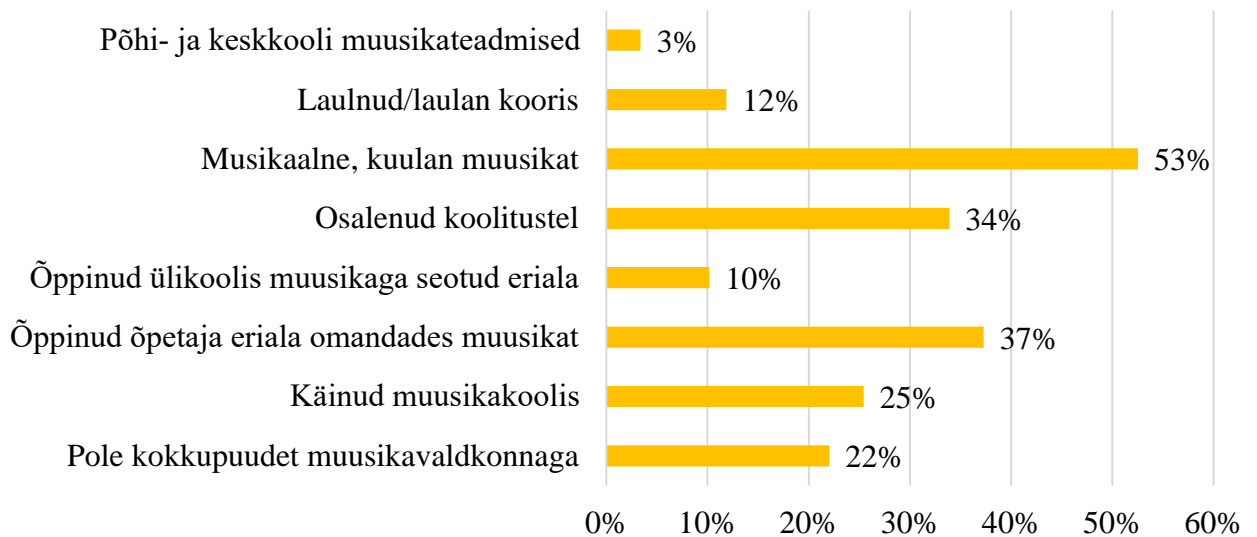
Suur soov on muidugi, et muusikaga seotud tegevused viiks läbi muusikaõpetaja. Aga usun, et mõne kergema tegevusega saab ka lasteaiaõpetaja hakkama (muusika saatel tantsude õppimine; rütmitaju arendamine). (LÕ45)

Muusikaõpetaja on pädevam andma muusikalisi teadmisi ja lasteaiaõpetaja toetab muusikaga. Tihti lasteaiaõpetaja ei pea ka viisi. (LÕ59)

Väitega, et muusikategevusi peaks läbi viima ainult muusikaõpetaja, nõustus 8% vastanutest.

Muusikaõpetajad on enamasti koolitatud muusikaõpetuse valdkonnas. Neil on teadmised muusika esitamisest ja õpetamismeetoditest, mis võimaldab neil anda põhjalikumat ja eriteadmistel põhinevat muusikaõpetust. (LÕ52)

Uurides lasteaiaõpetajatelt, milline on nende varasem kokkupuude muusikavaldkonnaga, selgus (joonis 4), et üle poolte vastajatest (53%) on musikaalsed, neile meeldib muusika ja nad kuulavad muusikat. Toodi välja, et muusikat on lasteaiaõpetajad veidi õppinud ülikoolis eriala omandades (37%). Mõned respondendid on osalenud muusikaalastel koolitustel või pillimängu kursusel (34%). Muusikat on õppinud muusikakoolis või muusikakallakuga koolis (25%). Tuleb tõdeda, et varasemalt pole kogemust ja kokkupuudet muusikavaldkonnaga 22% vastanud lasteaiaõpetajatest. Siiski märgiti, et kokku on puutunud varasemalt või ka praegu muusikavaldkonnaga kooris lauldes (12%). Vastajate seas oli ka neid, kes on õppinud ülikoolis mõnda muusikaga seotud eriala (12%). Vähesel määral toetavad lasteaiaõpetajaid põhi- ja keskkooli muusikatundides omandatud teadmised (3%).

Joonis 4. Varasem kokkupuude muusikavaldkonnaga.

Uurides lasteaiaõpetajatelt, kas erialaõpingud, praktika, saadud muusikaalased koolitused ja nende enese muusikaalased teadmised toetavad neid muusikategevuste lõimimisel teiste õppetegevustega, selgus, et kindlalt väitsid seda 73% vastanutest. 19% vastajatest tõid aga välja, et teadmised ei ole neid toetanud, et lõimida muusikategevusi teiste õppetegevustega. Võrdselt (2%) toodi välja, et pole osaletud ühelgi muusikaalasel koolitusel, ei lõimita muusikategevusi teiste tegevustega, juhitudakse intuitsioonist ning pigem ei toeta erialaõpingud, praktika, saadud kogemused ja muusikateadmised õpetajat lõimimast muusikategevusi teiste tegevustega.

3.3. Lasteaiaõpetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamiseks

Peatükk annab ülevaate, millised on lasteaiaõpetajate arvates parimad võimalused enese arendamiseks muusikavaldkonnas ning mis aitaksid kaasa muusikategevuste rakendamisele õppetöös ja igapäevategevustes. Mida annab lasteaiaõpetajatele endile muusika kasutamine oma töös.

Uurimistöös uuriti, mida annab muusika kasutamine lasteaiaõpetajatele, kui nad kasutavad muusikategevusi õppetöös. Kõige rohkem pakub muusikaõpetajatele endile muusika kasutamine head tuju, positiivset enesetunnet ja erinevaid mõtteid (25%), muusika pakub kasutamisel rõõmu ja rahulolu (19%), tekib nauding sellest, kui lapsed muusikast rõõmu tunnevad (12%) ning saavutavad nii parema kontakti lastega (10%). Vastustes toodi võrdselt

välja, et muusika pakub lasteaiaõpetajatele optimismi ja meelerahu ning annab õppetegevustes valikuvõimalusi ja pakub neile ka vaheldust (8%). Muusika kasutamine loob õpetajatel endil positiivse meeleolu ja õhkkonna (7%). Toodi välja võrdselt positiivsete mõjudena, et rahustab, maandab pingeid, annab rikkaliku kogemuse, silmaring avardub, treenib mälu ning annab õpetajale võimaluse eneseväljenduseks ning rutiinist välja tulemist (5%). Võrdselt pakuti, et õpetajale annab muusika kasutamine motivatsiooni ja energiat, säilitab õpetajas lapsemeelsuse ning muusika on lasteaiaõpetaja osa igapäevaelust (3%). Võrdsed vastused olid, et lasteaiaõpetajatel on võimalus edasi anda laule oma lapsepõlvest rühma lastele ning lisab kindlust õppetegevuse läbiviimisele (2%).

Uurides lasteaiaõpetajatelt, milliseid muusikaalaseid koolitusi nad vajaksid, et läbi viia muusikategevusi lastega õppetöös ja igapäevategevustes, vastasid 20% õpetajatest, et sooviksid osaleda ukulele ja kandlemängu kursustel ning pillide valmistamise õpitubades. Tuleb välja et, õpetajatel on suur huvi pillimängu, selle õppimise ning õpetamise vastu.

Mingit pilli võiks osata. Klaveriõpingud jäid kunagi pooleli. Praegu mõtlen, et oleks tore lastele klaverit mängida. (LÕ28)

Pillimängu kursusi: kandlemäng ja plokkflööt võiks jõukohased olla. (LÕ34)

Võimalik, et mõne lihtsa pilli valmistamist ja konkreetseid juhiseid, kuidas nädalateemaga oskuslikult seostada. (LÕ56)

Mitmed õpetajad vastasid, et ei vaja mingeid koolitusi, et muusikategevusi läbi viia (17%).

14% vastanutest ei osanud midagi vastata vajalike koolituste kohta. Võrdselt sooviti ideid, kuidas lõimida muusikat rohkem õppetegevustesse ja saada erinevaid teadmisi, kogemusi ja vaatevinkleid (8%). Toodi välja, et vajalik oleks saada uusi teadmisi, kuidas loovalt ja mänguliselt muusikat kasutada (7%). Õpetajad sooviksid osaleda ka rahvalaulude, tantsude ja rütmimängude kasutamise koolitustel (5%).

Sooviksin aeg-ajalt lihtsaid uuemaid ringmängulaule juurde õppida ja sõrmesalme ja lihtsamaid rahvatantse, millega lasteaialaps hakkama saaks. Täiendaks ennast ka väikekandle alal ja ukulelet tahaks proovida. (LÕ47)

Võrdselt vastati, et sooviksid osaleda nii draamaõppes ja muusikali koolitusel, samuti õppida, kuidas loovalt ja mänguliselt muusikat kasutada ning osaleda hääleseade koolitusel (3%). Selgusid ka veel mitmed koolitused, kus lasteaiaõpetajad sooviksid osaleda. Võrdselt sooviti omandada praktilisi ideid muusika kasutamiseks igapäevategevustes, kuidas

õppemängudes muusikat kasutada, loovliikumise koolitusi, uute plaatide tutvustust, muusikategevuste ja planeerimise koolitusi ning kogumikku muusikategevuste teemal (2%).

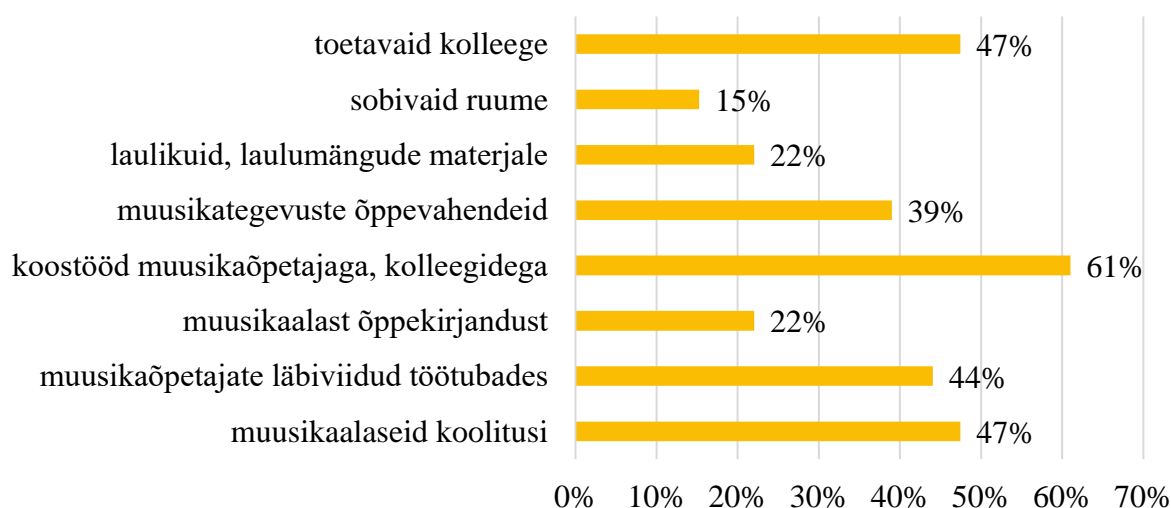
Vajaksin koolitust muusikategevuste planeerimiseks ja kavandamiseks vastavalt laste vanusele, arengutasemele ja individuaalsetele vajadustele. See hõlmaks erinevate muusikaliste tegevuste valimist, kohandamist ja integreerimist õppekavasse. (LÕ36)

Arvati ka, et koolitusi pole vaja, sest saadakse ideid internetist ja muusikaõpetaja jagab oma teadmisi lasteaiaõpetajatele (2%).

Kui omal on piisavalt tahtmist, on võimalus raamatutest ja internetist kõik vajalik kätte saada. Osalen ka juba teist aastat järjest sõimerühmade kokkusaamistel, kus saan ideid. (LÕ58)

Meil on majas suurepärase muusikaõpetaja kelle käest saab alati nõu. (LÕ59)

Uurides lasteaiaõpetajatelt (joonis 5), milliseid teadmisi, vahendeid ja võimalusi nad vajaksid, et see soodustaks neil muusikategevuste lõimimist ja kasutamist õppetöös, vastasid 61%, et vajaksid kõige rohkem head koostööd muusikaõpetajaga ja kolleegidega. Võrdselt toodi vajadusena välja, et rühmameeskond toetaks lasteaiaõpetajaid muusikategevuste läbiviimisel ja lasteaiaõpetajad sooviksid osaleda muusikaalastel koolitustel (47%). Soovitakse osaleda lasteaia muusikaõpetajate läbiviidud töötubades (44%). Vajadus on muusikategevuste õppevahendite järele (39%). Võrdselt selgus, et õpetajad vajaksid muusikaalast õppekirjandust ja laste laulikuid, laulumängude materjale ja heliplaate (22%). 15% vastajatest vajaksid muusikategevuste läbiviimiseks sobivaid ruume.

Joonis 5. Lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste lõimimiseks õppetöösse

3.4. Arutelu

Lasteaia muusikaõpetus on Eesti haridussüsteemis juba pikema aja vältel olnud üks oluline alushariduse osa ning seda sätestab koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). Sellest peaksid juhinduma nii muusika- kui ka lasteaiaõpetajad õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel. Kaasates muusikategevusi õppetöösse, areneb lapsel kuulamisoskus, tähelepanuvõime, keskendumisoskus, loovus, mälu ja „iseenda“ tunnetamine. See toetab inimese vaimset arengut (Kumpas, 2006, lk 6). Muusika positiivne mõju avaldub just eelkoolieas ja algkoolis, kus rõhutatakse lapse loovust, õpetatakse muusika põhielemente ning toetatakse võimekuse arengut muusikateoste mõistmiseks ja hindamiseks (Pullerits, 2017, lk 278). Haridusasutuses õpetavad ja juhendavad lapsi tavaliselt muusikaõpetajad, mis toob kaasa nii positiivseid kui ka negatiivseid tagajärgi. Positiivsest küljest saavad lapsed professionaalset muusikaõpetust, samas kui negatiivse poole pealt võivad lasteaiaõpetajad tunda, et nemad ei pea õppetöösse eraldi muusikategevusi lõimima (Sarrazin, 2016, lk 19). Bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada, mil määral kasutavad lasteaiaõpetajad lastega muusikategevusi igapäevastes tegevustes ja õppetegevustes. Eesmärk oli analüüsida ja hinnata lasteaiaõpetajate muusikategevuste praktilist kasutamist muusikategevuste integreerimisel õppe- ja igapäevategevustesse. Välja selgitada, milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad kasutavad, kuidas nad hindavad oma muusikalisi oskusi ja ettevalmistust ning milliseid piiranguid nad kogevad muusikategevuste rakendamisel õppetöös.

Võib järeldada, et lasteaiaõpetajad peavad väga oluliseks muusikategevuste kasutamist lastega õppetöös ja igapäevategevustes. Enamik lasteaiaõpetajatest arvab, et muusikategevustel on suur mõju lapse arengule. Kuigi enamik vastajaid pooldas muusikategevuste kasutamist, on mõned õpetajad mures oma muusikaalaste oskuste ja võimaluste pärast, eriti kui tegemist on eesmärgipärase tegevuse juhendamisega. Bačlija Sušić (2018) toob oma uuringus välja, et kuigi lasteaiaõpetajad hindavad enda muusikapädevust kõrgelt, vajavad nende praktilised oskused siiski täiendamist. Oluline on õpetajate teadlik eneseareng ning muusikapädevuste pidev täiendamine. Teadlikkus muusikategevuste tähtsusest ja nende kasutamine moodustavad aluse kaasaegses hariduspraktikas ning julgustavad õpetajaid oma muusikapädevusi arendama.

Päts (2010) on välja toonud, et läbi mängu areneb laps üldiselt, kehaliselt ja ka muusikaliselt ja selles eas kujuneb välja helilaadi tajutunne ja vormitunne ning muusikalise elamuse saamine. Käesoleva uuringu tulemused näitavad, et muusikategevused on laste arengus olulised ning

nende lõimimine igapäevaste tegevustega on õpetajatele oluline. Enamiku õpetajate arvates muudavad muusikategevused õppetegevused huvitavamaks ning toetavad lapse üldist arengut. Sarrazin on oma raamatus „*Music and the Child*“ (2016) välja toonud, et muusika võib olla mitmekülgne vahend laste arengu toetamisel ja muusika lõimimine võib-olla maagiline, toetades õppetööd ja tekitades igas lapses motivatsiooni.

Esimese uurimisküsimusega sooviti teada saada, milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega. Tulemustest selgus, et lasteaiaõpetajad kasutavad oma õppe- ja igapäevategevustes mitmesuguseid muusikategevusi, millest kõige enam rakendatakse muusikalis-rütmilist liikumist ja laulumänge, mis on ka ootuspärane, sest lapsed on aktiivsed ja soovivad palju liikuda. Sama tulemuse sai ka Pärn (2023) oma uurimistöös. Tema uurimistööst selgus ka, et valmisolek pillimängu kasutada õppetöös on pigem madal. Samale tulemusele jõuti ka käesolevas uurimistöös, kus laulmist ja muusika kuulamist kasutatakse samuti päris tihti, kuid pillimängu kasutamine on vähem levinud.

Uuringust selgus, et muusikategevused ja nende lõimimine on oluline osa koolieelse lasteasutuse igapäevaelust ja õppetööst. Enamik lasteaiaõpetajaid peab muusikategevuste lõimimist teiste valdkondadega väga oluliseks, sest need muudavad õppetegevused huvitavamaks, tekitavad paremini seoseid õpitavale ning arendavad lastes loovust ja mootorikat. Sarrazin (2016) toob välja, et muusikategevuste kasutamine on kasulik nii õpetajale kui ka õpilasele, tugevdades nende vahelist sidet, pakkudes mõlemale esteetilist kogemust. Õpetamine ja õppimine toimuvad muusikavormide ja mitmete erinevate õppeainete vahel.

Käesolevas uurimistöös selgus, et lasteaiaõpetajaid lõimivad muusikategevusi oma õppetöösse ja igapäevategevustesse vähemalt 1-3 korda nädalas. Igapäevaselt kasutab muusikategevusi umbes veerand vastanutest. Vähem levinud oli muusikategevuste kasutamine 2-4 korda kuus või harvem. See näitab, et muusikategevuste lõimimine on lasteaiaõpetajatele oluline, kuid sagedus varieerub vastavalt õpetajate eelistustele ja võimalustele.

Lasteaiaõpetajad kasutavad oma igapäevatoös mitmesuguseid muusikategevusi. Enamik õpetajaid laseb lastel muusika järgi tantsida vabatantsu ning kuulata laulu salvestuselt, millele saab kaasa laulda. Muldmaa ja Kiilu (2009) on välja toonud, et mängides ja tantsides arenevad lapsel sotsiaalsed oskused, muusikalised võimed, loominguline aktiivsus,

enesekontroll ning tähelepanu. Võib öelda, et muusikategevused on lasteaias mitmekülgsed ning toetavad laste arengut ja igapäevaelu.

Selgus, et enamik lasteaiadepetajaid ei nõustu väitega, et muusikategevusi peaks läbi viima ainult muusikadepetaja. Nad toetavad muusikadepetajaid muusikategevuste õppekava eesmärkide saavutamisel ning näevad enda olulist rolli muusika õpetamisel. Mõned vastajad leidsid, et muusikaga seotud tegevusi võib läbi viia ka lasteaiadepetaja, kuid tunnistasid samas muusikadepetaja pädevust muusikaliste teadmiste edastamisel. Unt on välja toonud oma raamatus „Andekas laps“ (2005), et koolieelne periood on lapse arengus oluline nii vaimselt kui ka füüsiliselt ja selles protsessis on oluline roll muusikadepetajal, kes juhendab ja koordineerib ning märkab ning toetab lapse probleemide lahendamist. Õpetajal lasub suur vastutus nii lastevanemate kui ka haridusametuse ees, sest mõlemad loodavad, et lasteaed suudab pakkuda piisavalt head ettevalmistust järgnevateks kooliõpinguteks. Käesolevas uuringus selgus lasteaiadepetajate arvamus, et muusikategevusi võiksid pigem läbi viia muusikadepetajad, kuid mõistsid samas, et lasteaiadepetajatel võib olla samuti oluline roll muusikalise arengu toetamisel.

Teise peamise uurimisküsimusega sooviti teada saada, milline on lasteaiadepetajate muusikaalne ettevalmistus. Käesolev uuring näitas, et enamik lasteaiadepetajaid tunnetab end musikaalsena ja neile meeldib muusika. Mõned neist on veidi muusikalisi teadmisi ja kogemusi saanud ülikooliõpingute käigus või osalenud muusikaalastel koolitustel. Umbes veerand vastanutest on omandanud muusikalist haridust muusikakoolis või muusikakallakuga koolis. Mõned neist on osalenud laulukooris või õppinud ülikoolis muusikaga seotud eriala. Vähesed tunnetavad tuge muusikategevuste läbiviimiseks põhi- ja keskkoolis omandatud muusikaalastest teadmistest. Siiski tunnistas väike osa lasteaiadepetajatest, et neil puudub varasem kokkupuude muusikavaldkonnaga. Tulemustes selgus, et lasteaiadepetajate erialaõpingud, praktika, muusikaalased koolitused ja muusikateadmised toetavad neid muusikategevuste lõimimisel teiste õppetegevustega. Päts (2010, lk 47) on välja toonud, et vaid seda saab lapsele edasi õpetada, mida ise osatakse ning teatakse. Seega, kui õpetajatel on vähene kokkupuude muusikaga, siis nende võimekus muusikavaldkonda põhjalikult lastele edasi anda on piiratud.

Kolmanda uurimisküsimusega selgitati välja, millised on lasteaiadepetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamisel õppetöös ja igapäevategevustes. Selgus, et enamik vastajatest väljendas huvi pillimängu ja selle õpetamise vastu. Eriti sooviti osaleda

ukulele ja kandlemängu ning pillide valmistamise kursustel. Tundub, et õpetajate valmisolek pillimängu õppida on olemas ja võiks kuuluda ka koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekavasse, kus oleks mõne lihtsama pilli mänguvõtted, põhimõtted ja ehk ka pilli valmistamise algtõed võimalik omandada. Kindlasti toetaks sellist huvi ka pillimängu- ja valmistamise kursused ja koolitused, mis on suunatud lasteaiaõpetajatele.

Õpetajad tõid välja vajaduse ideede ja teadmiste järele, kuidas lõimida muusikat rohkem õppetegevustesse ning soovisid koolitusi rahvalaulude, tantsude ja rütmimängude kasutamiseks. Tunti huvi draamaõppe, muusikali ning loovalt ja mänguliselt muusika kasutamise koolituste vastu. Mõned õpetajad leidsid, et koolitusi pole vaja, sest saavad ideid internetist või muusikaõpetajalt. Lasteaiaõpetajad soovivad erinevaid koolitusi, et arendada oma oskusi muusikategevuste läbiviimisel ja laste muusikalist arengut paremini toetada. Enamik vastanutest tõstis esile vajaduse toimiva koostöö muusikaõpetajate ja rühmameeskonna vahel, mis aitaks muusikategevusi õppetöös paremini rakendada. Samuti soovitakse osaleda lasteaia muusikaõpetajate korraldatud töötubades.

Oluliseks peeti muusika õppevahendite paremat kättesaadavust, mis toetaks lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamist õppetöös ja igapäevategevustes. Vajadus on muusikaalase õppekirjanduse, laste laulikute, laulumängude materjalide ja helikandjate järele. Väiksem osa vastajaid tundis, et vajab sobivaid ruume muusikategevuste läbiviimiseks. Tulemused näitavad, et lasteaiaõpetajad vajavad mitmesuguseid ressursse ja toetust, et edukalt integreerida muusikategevusi oma õppetöös.

KOKKUVÕTE

Kokkuvõttes on ülevaade uurimistöös esitatud teoreetilistest alustest, peamistest tulemustest ja järeldused. Hinnatakse püstitatud eesmärke ja nende saavutamist. Tuuakse välja ettepanekud uurimistulemuste kasutamise võimaluste kohta edaspidiseks.

Bakalaureusetöö „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaegade näitel“ eesmärgiks oli analüüsida ja hinnata lasteaiaõpetajate muusikategevuste praktilist kasutamist muusikategevuste integreerimisel õppe- ja igapäevategevustesse ja uurida, milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad kasutavad ning kuidas nad hindavad oma muusikalisi oskusi ja ettevalmistust. Milliseid takistusi nad kogevad muusikategevuste rakendamisel õppetöös.

Varasemalt on uuritud lasteaiaõpetajate valmisolekut kasutada muusikategevusi õpetegevustes, kuid antud uurimistöö selgitas välja kui palju ja milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega. Eesmärgi saavutamiseks püstitati kolm põhilist uurimisküsimust: milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega, milline on lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus ning millised on lasteaiaõpetajate koolitusvajadused muusikategevuste rakendamiseks.

Uurimistöö viidi läbi, kasutades andmete kogumiseks ankeetküsimustikku. Küsimustikule vastasid 59 Harjumaa lasteaiaõpetajat. Harjumaal on üldse hetkel kokku 3074 tegevasteaiaõpetajat. Valim oli piisavalt suur, et teha üldistavaid järeldusi.

Uurimistöö keskendus lasteaia muusikaõpetusele Eesti haridussüsteemis ning analüüsis muusikategevuste kasutamist lastega igapäevastes tegevustes ja õppetöös, lasteaiaõpetajate muusikaalast ettevalmistust ning nende koolitusvajadusi selles valdkonnas.

Tuues välja teoreetilised alused, võib öelda, et lasteaia muusikaõpetus on juba pikemat aega olnud oluline osa Eesti alushariduses ning see on sätestatud koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas. Muusikategevuste integreerimine õppetöösse on oluline lapse arengu seisukohast, toetades kuulamisoskust, tähelepanu, keskendumisvõimet, loovust, mälu ja enesetunnetust ning vaimset arengut.

Uurimistöö peamine eesmärk oli välja uurida lasteaiaõpetajate suhtumine muusikategevustesse ning nende kasutust lastega igapäevategevustes ja õppetöös. Enamik

uuringule vastanud õpetajatest pidas muusikategevuste kasutamist lapse arengule oluliseks ning märkisid, et muusikategevused rikastavad lapsel sõnavara, toetavad lapse emotsionaalset arengut, aitavad kiiremini keelt omandada ning toetavad keelelist arengut. Oluliseks peeti lapse arengule helide kuulamist, muusikategevuste kasutamist õppetegevustes, lapsele ette laulmist ja rütmitaju arendamist. Muusikategevused muudavad õppetegevused huvitavamaks ja toetavad lapse arengut ning köidab lapsi. Õppe- ja igapäevategevustes kasutatakse muusikalisi-rütmilisi liikumisi/laulumänge, laulmist ja muusikalist kuulamist. Kõige rohkem lastakse lastel tantsida muusika järgi vabatantsu ja pannakse lapsi puhkama ja joonistatakse lapsega muusika saatel ning laste tegevusi saadetakse lauluga. Muusikategevusi kasutatakse kõige rohkem hommikuringi ajal, õppetöös, vabategevuses ja laste puhkama minekul ning käte- ja hammaste pesul.

Lisaks sooviti välja selgitada lasteaiaõpetajate muusikaline ettevalmistus ja valmisolek muusikategevusi kasutada. Õpetajad tõid välja, et nad tunnetavad end musikaalsetena ja see toetab neid muusikategevusi integreerima õppetöösse. Mõned lasteaiaõpetajad olid saanud muusikalist haridust kas muusikakoolis või muusikakallakuga koolis. Siiski oli ka neid, kellel puudus varasem kokkupuude muusikavaldkonnaga. Uurimistulemused näitasid, et õpetajate erialaõpingud, praktika, muusikaalased koolitused ja muusikateadmised toetavad neid muusikategevuste lõimimisel teiste õppetegevustega. Siiski väljendas osa õpetajaid muret oma muusikaalaste oskuste ja võimaluste pärast, eriti seoses eesmärgipärase tegevuse juhendamisega.

Kolmas oluline aspekt uurimistöös oli välja selgitada lasteaiaõpetajate vajadused, et õpetajad saaksid muusikategevusi integreerida oma töös ja lõimida teiste tegevustega. Enamik vastanutest väljendas huvi pillimängu oskuse omandamise, rahvalaulude, tantsude ja rütmimängude õppetöös rakendamise koolituste vastu. Samuti tõsteti esile vajadust parema koostöö järele muusikaõpetajate ja rühmameeskonnaga, et muusikategevusi oleks kergem läbi viia. Toodi välja, et muusikategevusi õppetöös paremini rakendada, on vajadus rohkemate muusikaalaste õppevahendite järele.

Lasteaiaõpetajad peaksid rohkem integreerima muusikategevusi õppetegevustesse koostöös muusikaõpetajatega, kes võiksid rohkem toetada lasteaiaõpetajat selles. Lisaks võiksid muusikaõpetajad anda suurema vastutuse lasteaiaõpetajatele ürituste korraldamiseks. Koolieelsete lasteasutuste juhid võiksid rohkem leida võimalusi, kuidas lasteaiaõpetajaid muusikaalasel koolitada, mis annaks neile täiendavaid ideid. Võimaldada neile vajalikke

muusikaalaseid vahendeid, mis toetaksid lasteaiaõpetajat rohkem muusikategevusi kasutama. Erialaõpingute õppekavasse võiks lisada täiendavas mahus muusikadidaktika aineosa, et suureneks lasteaiaõpetajate teadlikkus muusika lõimimisvõimalustest õppetöösse, praegune osa ei pruugi olla piisav.

Kokkuvõtteks võib öelda, et püstitatud eesmärk sai täidetud. Selgus, et muusikategevused on oluline osa lasteaia igapäevaelus ning õppetöös. Muusikategevuste lõimimine teiste tegevustega toetab laste üldist arengut. Lasteaiaõpetajad kasutavad väga mitmekesiseid muusikategevusi oma õppetöös ja igapäevategevustes. Lasteaiaõpetajatele on vaja pakkuda piisavalt ressursse ja koolitusi, et nad saaksid edukalt integreerida muusikategevusi oma õppetöösse ja igapäevategevusse ning toetada laste muusikalist arengut. Lisaks on vaja edendada koostööd muusikaõpetajate ja kolleegidega, et tagada muusikategevuste järjepidevus ja mitmekesisus lasteaias. Käesoleva bakalaureusetöö väärtusena võib välja tuua, et selgunud uurimistulemused annavad olulist informatsiooni Harjumaa valdade juhtidele ja haridusspetsialistidele ning koolitusfirmadele, kaardistamaks olukorda Harjumaa lasteaedades. Uurimistöö tulemusena selgitati välja lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega. Soovituseks edaspidiseks võiks kindlasti uurida põhjalikumalt, mis aitaks õpetajatel tõsta enesekindlust ja teadlikkust muusikategevuste kasutamiseks lastega õppetöös ja igapäevategevustes.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Aleksandridi, L jt. (2006). *Õpetajaraamat*. Tartu: AS Atlex.
- Bačlija Sušić, B. (2018). Preschool Teachers „ Music Competencies Based on Preschool Education Students“ Self-Assessment. *Croatian Journal of Education 1/2018*, 113-129. <https://doi.org/10.15516/cje.v20i0.3048>
- Denac, O. (2008). A Case Study of Preschool Children´s Musical Intrests at Home and at School. *Early Childhood Education Jurnal 35*. Allikas: *Early Childhood Education Jurnal 35*: <https://doi.org/10.1007/s10643-007-0205-4>
- Eesti Keele Instituut. (2009). *Eesti keele seletav sõnaraamat*. Allikas: Muusika, <https://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=muusika&F=M> (Viimati vaadatud 15.10.2023)
- Ehrlin, A & Wallerstedt, C. (2014). *Preschool teachers' skills in teaching*. London: Routledge.
- Ekuri, S. (2008). *Laulutunnista musiikintuntiin. Koulumusiikin sukupolvet 1900-luvun kansa- ja peruskoulussa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Haridussilm, (2024). *Haridustöötajad, Allikas: <https://www.haridussilm.ee/ee/tasemeharidus/haridustootajad/opetajad> (viimati vaadatud 11.05.2024)*
- Harjumaa Omavalitsuse Liit, (2023). *Harjumaa lasteaiad*. Allikas: <https://www.hol.ee/alusharidus-296>
- Hirsijärvi, S. j. (2005). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: AS Medicina.
- Hongisto- Aberg, M. jt. (1993). *Musiikki varhaiskasvatuksessa*. Espoo: Fazer musiikki.
- Härma, K & Sepp, A. (2014). *Laulmine. rmt: Kiilu, K & Sepp, A, Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid*. Tallinn: Print Best OÜ.
- Juht, I. (2014). *Muusikalise liikumise rakendamisest üldhariduskooli I kooliastmes viljandimaa näitel*. Viljandi: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.
- Jukk, T jt. (2020). *Kollane Muusika ja liikumine*. Põltsamaa: Laikre OÜ.

- Jukk, T. (2005). Õpime muusikat liikudes. rmt: Vikat, M, Treier, H & Raudsepp, I, *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus.
- Kaus, K. (2014). Emile Jaques- Dalcroze'i rütmika ja pedagoogilised põhimõtted. rmt: Kiilu, K & Sepp, A, *Muusika õpetuse didaktika. Valik artikleid*. Tallinn: Print Best OÜ.
- Kiilu, K. (2005). Laululise tegevuse diferentseerimine. rmt: *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Paar.
- Kiilu, K. (2010). *The development of the concept of music education in Estonian kindergartens, 1905–2008: A historical-critical overview*. Helsingi: University of Helsinki. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/0f90fc34-fd09-4329-b748-957af15ab0fe/content>, (viimati vaadatud 09.10.2023)
- Kirby, A. L jt. (2022). Music Uses in Preschool Classrooms in the U.S: A Multiple-Methods Study. Allikas: *Early Childhood Education Journal*: <https://doi.org/10.1007/s10643-022-01309-2> (viimati vaadatud 11.11.2023)
- Kuldernup, E. (2009). *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Tallinn: Kirjastus Stuudium.
- Kumpas, A. (2006). *Väikese lapse laulud*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Lassmann, P. (2014). *Muusikaõpetuse didaktika*. Tallinn: Print Best OÜ.
- Liimets, A & Koit, M. (2018). Miks kuulata muusikat ja vaikust? doi:10.7592/MT2018.72.liimets_koit (viimati vaadatud 05.12.2023)
- Muldma, M. (2005). Musikaalse õppekirjanduse osa kultuuride dialoogi ettevalmistamisel ja kujundamisel. rmt: *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Paar.
- Muldma, M. (2008). Muusikaline kasvatus. rmt: Kikas, *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas* (lk 256-271). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Muldma, M & Kiilu, K. (2009). Muusikaõpetus. rmt: Kulderknup, E, (Toim.), *Õppe- ja kasvatustegevusvaldkonnad*. Tallinn: Kirjastus Stuudium.
- Muldma, M. (2010). Muusikaõpetus väärtuskasvatusosana, *Väärtused koolieelses eas*. (Jung, N & Lilles, L Toim-d) Tartu: AS Pakett.
- Ots, E. (2005). Muusika kuulamise tähtsusest õpilase sotsialiseerumisel. rmt: Vikat, M jt, *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus.

- Pullerits, M. (2005). Laps ja muusika. rmt: Kivi, L & Sarapuu, H, *Laps ja lasteaed* (lk 213-214). Tartu: AS Atlex.
- Pullerits, M. (2009). Laps kasvab muusikaga. rmt: Kivi, L & Sarapuu, H, *Lasteaia laps peres*. Tartu: AS Atlex.
- Pullerits, M. (2010). Muusikaõpetus. rmt: Õun, T & Mänd, M, *Pedagoogiline praktika lasteaias abimaterjal üliõpilasele ja juhendajale* (lk 69). Tallinn: OÜ Vali Press.
- Pullerits, M. (2017). Muusikakasvatus. rmt: Nugin, K, Õun, T. (Toim.). *Õppe- ja kasvatusetegevus lasteaias*, (lk 265-285) Tartu: AS Atlex.
- Pärn, R. (2023). *Lasteaiaõpetajate valmidus kasutada muusikategevusi õppetegevustes Jõgevamaa maapiirkondade näitel*. Narva: Tartu Ülikooli Narva kolledž.
- Päts, R. (1989). *Muusikaline kasvatus üldhariduskoolis*. Tallinn: Valgus.
- Päts, R. (2010). *Muusikaline kasvatus üldhariduskoolis*. Tallinn: Koolibri.
- Rämmer, A. (2014). *Valimi moodustamine. allikas: Tartu Ülikool: <https://samm.ut.ee/valimid/> (viimati vaadatud 11.05.2024)*
- Sarrazin, N. (2016). *Music and the Child*. New York: Open SUNY Textbooks.
- Sepp, A & Härma, K. (2014). Muusikalugu ja muusika kuulamine. rmt: Ermast, A, *Muusikaõpetuse didaktika*. Valik artikleid. Tallinn: Print Best OÜ.
- Sepp, A. (2014). Muusikaõpetuse didaktikast. rmt: Ermast, A, *Muusikaõpetuse didaktika*. Valik artikleid. (lk 20-31), (lk 100-107) Tallinn: Print Best OÜ.
- Stadler Elmer, S. (2015). *Musik – Lernen und Entwicklung*. Berlin: Springer Berlin Heidelberg.
- Tallinna Ülikool. (i.a). *Alushariduse pedagoog*. Allikas: Tallinna Ülikool: <https://ois2.tlu.ee/tluois/kava/KAALB/24.HR#> (viimati vaadatud 14.04.2024)
- Tartu Ülikool. (i.a). *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*. Allikas: Tartu Ülikool: <https://ut.ee/et/oppekavad/koolieelse-lasteasutuse-opetaja> (viimati vaadatud 14.04.2024)
- Tartu Ülikool. (i.a). *Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses keelekeskkonnas*. allikas Tartu Ülikool: <https://ut.ee/et/oppekavad/koolieelse-lasteasutuse-opetaja-mitmekeelses-oppekeskkonnas> (viimati vaadatud 14.04.2024)

Unt, I. (2005). *Andekas laps. Raamat õpetajale ja lapsevanemale*. Tallinn: Kirjastus Koolibri.

Vikat, M. (1999). Folkloori osa lapse arengus. rmt: *Laps ja folkloor*. Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikool.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu Ülikool.

Young, S & Glover, J. (1998). *Music in the early years*. London: The Falmer Press.

ÕIGUSAKTID

Haridusministeeriumi määrus 65. (26. 08 2002. a.). *Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded*.

Allikas: Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13363346> (viimati vaadatud 15.11.2023)

RT I, 23,152. (2008). *Koolieelse lasteasutuse õppekava*, allikas Riigiteataja:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772>, (viimati vaadatud 10.10.2023)

Lisa. Küsimustik.

Lugupeetud lasteaiaõpetaja!

Olen Jane Vaarik ja õpin Tartu Ülikooli Narva kolledži „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“ õppekava kolmandal kursusel.

Olen kirjutamas bakalaureusetööd teemal „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaedade näitel. Uurimistöö raames viin läbi küsitlust, mille eesmärgiks on välja selgitada muusikategevused, mida lasteaiaõpetajad kasutavad lastega õppetöös ja igapäevategevustes. Kas ja kuidas on lasteaiaõpetajad muusika valdkonnaga kokku puutunud ning milliseid on koolitusvajadused muusikavaldkonnas.

Küsimustiku täimiseks kulub umbes 15 minutit. Küsimustik on anonüümne ja saadud tulemusi kasutatakse üldistatud kujul.

Vastama on oodatud kõik Harjumaa lasteaiaõpetajad ja iga arvamus on mulle väga oluline. Olen väga tänulik, kui leiate aega vastamiseks ja saate mind aidata uurimustöö läbiviimisel ja bakalaureusetöö kirjutamisel.

Küsimuste vastamisel tekkinud küsimuste korral võtke palun minuga ühendust e- posti aadressil jane.vaarik@ut.ee

Taustaandmed:

1. Teie vanus:

2. Teie haridustase:

- keskharidus
- keskeriharidus
- pedagoogiline keskeriharidus
- pedagoogiline kõrgharidus
- muu kõrgharidus
- muu

Lisa järg

3. Teie tööstaaž lasteaiaõpetajana:

- Kuni 2 aastat
- 3-5 aastat
- 6-10 aastat
- 11-15 aastat
- 16-20 aastat
- üle 21 aasta
- muu.....

Lasteaiaõpetajate muusikategevuste kasutamine õppetöös ja igapäevategevustes.

4. Kui oluliseks Teie peate muusikategevuste kasutamist lastega õppetöös ja igapäevategevustes?

Ei ole oluline 1 2 3 4 5 Väga oluline

5. Milline mõju on Teie arvates muusikategevustel lapse arengule?

- suur mõju
- pigem mõjub
- ei mõju kuidagi
- muu.....

Palun põhjendage oma vastust.....

6. Kas Teie ise kasutate muusikategevusi lastega õppetöös ja igapäevategevustes?

- kasutan
- ei kasuta

Kui Te vastasite „ei kasuta“, siis palun põhjendage oma vastust.

.....
.....

Lisa järg

7. Miks Teie arvates peaks muusikategevusi kasutama õppetegevustes? Võite teha mitu valikut.

- meeldib lastele
- muudab tegevuse huvitavaks
- köidab laste tähelepanu
- toetab lapse arengut
- muu.....

8. Muusikategevuste kasutamine arendab lapsel Teie meelest:

Võite valida mitu valikut:

- suulist eneseväljendusoskust
- lapse eneseregulatsiooni
- lapse intellektuaalset arengut
- muusikalist mõtlemist
- ühtekuuluvustunnet
- emotsionaalset arengut
- loovust
- muu.....

Palun põhjendage oma vastuseid.

9. Kui Teie kasutate muusikategevusi, siis kui sageli lõimate muusikategevusi õppetöösse ja igapäevategevustesse lastega?

- igapäevaselt
- 1-3 korda nädalas
- üks kord nädalas
- 2-4 korda kuus
- kord kuus või harvemini
- ei kasutagi

10. Milliseid muusikategevusi Teie kasutate lastega õppe- ja igapäevategevustes?

Lisa järg

Hinda kasutamist skaalal:

„ei kasuta“ ja „kasutan“

Laulmine

Muusika kuulamine

Muusikalis- rütmiline liikumine/laulumängud

Pillimäng

11. Kas Teie peate muusikategevuste lõimimist teiste õppekasvatustegevuste valdkondadega oluliseks? Hinda skaalal 1-5 ni.

Ebaoluliseks 1 2 3 4 5 väga oluliseks

Palun põhjendage oma arvamust.....

12. Kuidas kasutate muusikategevusi õppetegevustes? Valige vastustest tegevused, mida kasutate. Reale muu võite lisada veel kasutatavaid tegevusi või seda, kui ei kasuta neist ühtegi.

- õpetan ise laule, lauldes enda häälega lastele ette
- lasen lastel kuulata laulu heli/videosalvestuselt ja kaasa laulda
- mängin ise mõnda pilli lastele
- õpetan lastele lihtsamatel pillidel musitseerimist
- lasen lastel tantsida muusika järgi vabatantsu
- lasen lastel tantsida muusika järgi vabatantsu
- joonistan lastega muusika saatel
- panen lapsi puhkama muusika saatel
- saadan lauluga laste tegevusi
- muu.....

13. Millises lasteaia päevakava osas kasutate muusikategevusi, kui kasutate? Kui Teie ei kasuta võite selle lisada reale „muu“.

- lapse lasteaeda tulekul/koju minekul
- hommikuringis

Lisa järg

- õppetöös
- mängus
- riietumisel
- kätepesul
- millegi ootamisel (nt enne söömist vms)
- laste puhkama minekul
- vabategevuses
- muu.....

14.Kas muusikategevuste läbiviimiseks on õppevahendid teile igapäevaselt kasutamiseks kättesaadavad. Märkige, millised vahendid on kättesaadavad.

- pillid (marakad, tamburiinid, trummid, kuljused, kellukesed jms)
- muusikakeskus/*Bluetooth* kõlar/kõlar
- projektor/*SMART* tahvel muusika videote näitamiseks
- helikandjad (CD-d, kassetid, muusika arvutist/*iPodist* jms)
- laste laulikud
- raamatud, kus on kirjeldatud muusikategevusi
- arvutikeskkonnad (*YouTube, SoundCloud, Spotify, AppleMusic* jms)
- saalis muusikategevuste läbiviimise võimalus.
- muu.....

15.Kuivõrd nõustute väitega, et muusikaliste tegevustega peaks tegelema ainult muusikaõpetaja?

- olen nõus
- nii ja naa
- ei ole nõus

palun põhjendage oma arvamust.....

Õpetajate kokkupuude muusikaga

16.Milline on Teie varasem kogemus muusikavaldkonnaga?

- pole varasemat kogemust ja kokkupuudet muusikavaldkonnaga

Lisa järg

- olen õppinud muusikakoolis/muusikakallakuga koolis
- olen õppinud ülikoolis õpetaja eriala omandades veidi muusikat
- olen õppinud ülikoolis mõnda muusikaga seotud eriala
- olen osalenud muusikaalastel koolitustel
- olen musikaalne
- muu.....

17. Kas erialaõpingud, praktika, saadud koolitused ja Teie enese muusikalised teadmised toetavad Teid muusika lõimimisel õppetegevustega?

- jah
- ei
- muu.....

18. Kui kasutate muusikategevusi õppetöö rikastamiseks, siis mida annab muusika kasutamine Teile endile?

.....

19. Milliseid muusikaalaseid koolitusi vajaksite, et kasutada muusikategevusi lastega õppetöös ja igapäevastes tegevustes?

.....

20. Milliseid teadmisi, vahendeid ja võimalusi vajaksite, et soodustada Teie jaoks muusikategevuste lõimimist ja kasutamist õppetöös?

- Osaleda muusikaalastel koolitustel
- Osaleda lasteaia muusikaõpetajate läbiviidud töötubades
- Muusikaalast õppekirjandust
- Head koostööd lasteaia muusikaõpetajaga
- Muusikategevuste õppevahendeid
- Laste laulikuid
- Muusikategevuste läbi viimiseks sobivaid ruume
- Toetavaid kolleege

Lisa järg

- muu.....

Ma väga tänan Teid vastamise eest!

Jane Vaarik